

Årsberetning for Frende Holding AS

Høydepunkter 2022

Løft for bedriftskundene
Portalen min bedrift på luften og salgsprosess er forenklet

Suksess med robot og kunstig intelligens
Robotene jobber for 30 ansatte og stadig flere utfordringer løses med AI/ML

Fornøyde kunder
Ny pallplass i KSindeks, målt av Kantar og Tekna

Terningkast 6
til reiseforsikringen i stor test hos Norsk Familieøkonomi

Selvbetjente kjøp
Fullt utvalg i nettbutikken og ny digital rådgiver for liv- og helseforsikring

Lettere for kundene
Bedre digitale løsninger for å endre, chatte og melde skade på nett

Nye distributører
Brage og Cultura bank inn i familien

Attraktiv arbeidsplass
På topplisten over populære tek-arbeidsplasser i Bergen (Bønes Virik). Iverksatt omfattende lederutviklingsprogram

Nye produkter lansert
Frende Ung, elsparkesykkel, gruppelev og kjente forsikringer videreutviklet

Frende står støtt i rufsete marked
Resultat på 432 millioner før skatt

Leverer på bærekraftsmål
Mer skadeforebygging, utvikling av grønne produkter og bærekraftig oppgjør

Kapitalforvaltning for morgendagen
Mot netto nullutslipp. Samfunnsansvar, klimahensyn og langsiktig strategi i urolig finansmarked

Hovedtrekk 2022

Frende står støtt i et ruskete marked

Kjernevirksomheten er bunnsolid i Frendekonsernet. Forsikringsresultatet er godt, bestandsveksten positiv og kundene fornøyde.

Det som bidrar positivt til årets resultat er god vekst innen skadeforsikring, en lønnsom forsikringsportefølje og ekstraordinære avviklingsgevinster, mens uroen i finansmarkedene trekker ned.

- Resultat før skatt var MNOK 432 (667)
- Bestandspremie i konsernet er MNOK 3 000 (2 791), tilsvarende en vekst på 7,5 %
- Finansavkastning var negativ med MNOK -152 (315), tilsvarende -2,3 % (6 %)
- Egenkapitalavkastning for året (ROE) etter skatt var 16,6 % (29,4 %)

Skadeforsikring

- Skadeprocent for egenregning i skadevirksomheten var 55,2 % (65,9 %)
- Kostnadsprosent for skadevirksomheten var 18,3 % (17,6 %)

Forsikring for liv og helse

- Erstatningsandel i livvirksomheten var 91,3 % (84,2 %)
- Kostnadsandel for livvirksomheten var 127,4 % (128 %)

Ny i konsernledelsen: HR- og juridisk direktør Tone Dahle Sævold

Konsernet Frende

Frende Forsikring består av morselskapet Frende Holding AS som forvalter eierskapet i de heleide datterselskapene Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS. Frende Holding AS er eid av 23 frittstående sparebanker, i tillegg til Varig Hadeland Forsikring, Varig Orkla Forsikring og Varig Forsikring Nordmøre og Romsdal.

Forsikringsvirksomhetene drives fra konsernets hovedkontor i finanshuset Jonsvoll i Bergen. Produktene distribueres gjennom distributørens omfattende kontornettverk i sine respektive geografiske nedslagsfelt, gjennom Brage Finans, salg i eget kundesenter og digitalt.

Virksomheten i 2022

– styrets beretning

Frende sikrer deg, ditt og dine. Vi hjelper deg eller driften din på beina igjen etter sykdom og skade. Slik bidrar vi til samfunnet hver eneste dag. Grunntanken er å gjøre forsikring lettere og mer menneskelig for folk som helst vil slippe å tenke på det. Samtidig skal vi bidra aktivt til et godt og bærekraftig samfunn.

Det som gjør Frende til et annerledes forsikrings-selskap, har egentlig lite med forsikring å gjøre. Ord kundene bruker om selskapet er oppriktig interessert, jordnær, omgjengelig, og enkel å ha med å gjøre. Disse verdiene går rett inn i kjernen av Frende sin strategi for vekst. Det som skiller selskapet fra andre, er det sterkeste fortrinnet Frende har. Muligheten ligger i alt som gjør selskapet annerledes, bedre og nær.

Siden 2007 har Frende vært et alternativ til de dominerende forsikringsselskapene i landet, en utfordrer. Fremover mener styret at Frende er selskapet som best kan gjøre forsikring enda mer personlig, smidig og mer oppløftende. For å levere på forventningene har en grundig prosess gitt et nytt verdiforslag som berører alle ledd i virksomheten. Verdiforslaget understøtter bankstrategien, og er en strategisk erklæring som forteller hva

merkevaren står for, hvem den er for, hva kunden kan forvente av Frende, og støtter opp under vekstambisjonene. Ny visuell profil er på plass og jobben med å sikre lettere og mer effektiv kommunikasjon er godt i gang - og sammenfaller godt med regelverksendringene rundt distribusjon og formidling av forsikringsavtaler. Det er jobbet både internt og mot kundene, og arbeidet har ført til nominasjon til pris for innsiktsbasert tilnærming i kampanjer, priser for beste webdesign og invitasjon til konferanser for å snakke om bruk av innsikt i utviklingen av nytt merkeløfte. Parallelt er det påbegynt en solid jobb med å skrive om vilkårene, kundene vil helst slippe å lese med lupe.

Stort kundepotensial, vekst og lønnsomt eierskap
Frendes fokus på kundeopplevelse, lønnsomhet, fortsatt vekst og bærekraftige løsninger gir et resultat før skatt på 432 millioner kroner for året.

Med eierskapet Frende har, følger et stort kunde-potensial som ennå ikke er utnyttet. Dette mener vi er en unik mulighet. Samtidig lønner samarbeidet med Frende seg for de 26 eierne og distributørene. Eierne har hatt en egenkapitalavkastning (ROE) på over 20 prosent over tid, og eierskap i Frende ga 16,9 prosent avkastning i 2022. Det ble i tillegg utbetalt 428 millioner i provisjon til Frenedes distributører. Dette er en inntekt som har stor betydning, og er et vesentlig bidrag til bankenes andre inntekter.

I 2022 har alle distributørene bidratt godt, og Frende har god vekst og positiv utvikling i alle salgskanaler, også digitalt. Frenedes rådgivere, sammen med 23 sparebanker, tre Varig-selskaper og rådgivere i Brage Finans sikret en vekst i bestandspremie for året på 209,3 millioner. Dette tilsvarer en vekst på 7,5 prosent. Bestandspremi- en ved utgangen av året er tre milliarder kroner. Resultatet er drevet av god vekst og lavere avgang enn i et normalår.

Frende vokser uten at totalbemanningen øker i samme tempo. Veksten blir ivarettatt gjennom automatisering og digitalisering. Frende og samarbeidspartnerne i Jonsvoll har et svært høyt kompetansenivå innen robotutvikling. I Frende som helhet behandlet robotene 515.000 saker, som tilsvarer rundt 30 årsverk. Robotene utfører nå saksbehandling for nesten alle enheter i Frende.

Påvirket av uro i finansmarkedet

Frende har over tid levert en solid og konkurransedyktig finansavkastning gitt risikonivå, men resultatet for 2022 er kraftig påvirket av uroen i finansmarkedet. Renteøkninger, inflasjon og krig, og stor volatilitet i både aksjer, renter og kreditt er underliggende årsaker. Avkastningen fra investeringsporteføljen ble -133,7 millioner kroner som er omtrent på nivå med markedsindeks. I tillegg kommer rentekostnadene knyttet til ansvarlig lån slik at den samlede finansavkastningen i regnskapet er minus 152 millioner.

Det forsikringstekniske resultatet viser at kjernevirksomheten går godt, og vitner om godt forsikringshåndverk over tid, også når vi justerer for avviklingsgevinster.

Flere uføre, men konkurransedyktig pris

At andelen uføre øker, kombinert med at det er færre som blir friske etter lengre tids sykdom, gir høyere utbetalinger og derfor også økt pris både på uføreforsikring for voksne og for uføredekningen i barneforsikring. Parallelt har økningen i folketrygdens grunnbeløp (G) vært svært høy de siste årene, som medfører at økningen for forsikringer som prises etter G blir tilsvarende dyrere. Frende har satt inn tiltak for å holde prisen konkurransedyktig og så lav som mulig for kunden, spesielt på barneforsikring, i det som for mange er en krevende økonomisk fase, samtidig som det er usikre økonomiske tider.

Kunder som ønsker forsikring for liv og helse opplever fremdeles etterdønninger etter Covid-19, med strengere helsevurdering. I løpet av året fikk livbransjen på plass felles retningslinjer og det er ventet en normalisering på området.

Frende var i 2009 først ute med elektronisk helseerklæring i forsikringsbransjen, og tilbyr nå kun elektronisk helseerklæring til kundene. I november ble Helsenett tatt i bruk både i oppgjør og forvaltning. Dette gjør det enklere for legene

å svare og kundene får raskere tilbakemelding både i helsevurderingsprosessen og i tilfeller der leger må uttale seg ved sykdom eller ulykke.

Forventninger til løft med nytt forsikringsdistribusjonsdirektiv

Gjennom året er det lagt ned et stort arbeid i opplæring og informasjon om rådgivnings- og dokumentasjonsplikt i forbindelse med det nye EU-direktivet. Insurance Distribution Directive (IDD). For distributørene og rådgiverne gir direktivet et pålegg om totalrådgiving og behovavdekking, og dette styrker rådgivingsplikten ytterligere.

Kravene blir også møtt gjennom bransjens felles autorisasjonsordning (FinAut) med felles standard for kompetanse, etikk og kommunikasjon, videreutdanning og årlige oppdateringer. For Frende gir god rådgiving også godt salg og kunder som er mer fornøyde og godt ivaretatt. Frende har sikret utrulling både til toppledelsen og til ledere med personalansvar for rådgivere hos distributørene, og til rådgivere som selger forsikring. Vi har store forventninger til at rutinene blir fulgt og at det blir laget gode prosesser for internkontroll. Med regelverket

følger muligheter, men også tilsynsrisiko, omdømmerisiko og økonomisk erstatningsrisiko.

Gjennom året har Frende hatt høy tilstedeværelse hos distributørene. Det er gjennomført kompetanseløft, spesialistsamlinger, større salgskonsepter som går over flere uker og storsamling for rådgiverne. Det er også gjennomført lokale aktiviteter for å skape engasjement, motivasjon og gode kundeopplevelser, og bidra til å nå ambisiøse mål.

Fornøyde kunder og bedret kundeopplevelse år etter år

Frende har noen av bransjens mest tilfredse og lojale kunder, og kan se tilbake på et år der målingene viser at kundene er fornøyde, både med servicegraden og skadebehandlingen, og hvor selskapet har levert gode kundeopplevelser også digitalt, med en rekke nye løsninger. Kundesenteret var igjen på pallen i Kantar og Teknas store kåring, KSIIndeks, og får daglig gode skussmål fra kundene gjennom målinger i Brilliant. De leverer i tillegg solide salgs- og veksttall. De fleste bankene i frendefamilien har overlatt skriftlig kundeservice og en del kundeoppfølging til Frende.

Også bransjemålingen EPSI, som er basert på 2800 dybdeintervjuer med privatkunder over hele landet, viser at Frende-kundene er fornøyde, både med servicegraden og skadebehandlingen. Frende har løftet seg betydelig på en rekke områder det siste året, og hadde størst fremgang blant alle målte forsikringsselskap. Kundene som blir spurt i EPSI er både direktekunder og kunder gjennom distributørene og eierbankene.

Alle enheter i Frende er opptatt av kundeopplevelsen. Både betjente og selvbetjente kanaler blir tilpasset og stadig forbedret for å møte også fremtidens frendekunde, samtidig som det blir jobbet kontinuerlig med hvordan kundene blir møtt, både muntlig og skriftlig. Gjennom året er det også utviklet nye produkter og lettere løsninger.

Blant nye privatprodukter er for eksempel pakken Frende ung, og en konkurransedyktig forsikring for små elektriske kjøretøy, som elsparkesykkel.

Det er gjort vesentlige forenklinger for selvbetjeningkundene i nettbutikk og på Min side, og kjøpsprosesser er forenklet for både kunde og rådgiver. Flere veivisere er automatisert. Kundene får også personlige forsikringsanbefalinger basert på fakta og tredjepartsopplysninger. 12 prosent av totalsalget i 2022 var digitalt.

Universell utforming er løftet for å gjøre Min side mer tilgjengelig for alle ved hjelp av en blind UU-ekspert. Kunden kan også enkelt se hvilke deknings som er valgt og hvilke deknings som ikke er valgt. Det er også gjort enklere for alle å finne frem med nytt design og forbedret navigasjon. Dette innfrir også krav i forsikringsdistribusjonsdirektivet (IDD).

Solid vekst på forsikringer for næringslivet

I bedriftsmarkedet har Frende fortsatt den gode veksten med 14 prosent det siste året, og totalt 30 prosent på to år, ifølge markedsstatistikken til Finans Norge. Dette er høyere enn generell markedsvekst for landbasert forsikring for næringsliv. Alle distributørene har bidratt, og spesielt nye distributører, som de ti sparebankene i Lokalbank, har vært avgjørende for veksten. Også de

opprinnelige eierne vokser raskere enn markedet, og bidrar til den positive utviklingen.

Frende er en relativt liten aktør, og en utfordrer som leverandør av forsikring til næringslivet. Små og mellomstore bedrifter har en sentral rolle i Frendes vekststrategi, og ved utgangen av året er porteføljen innen liv- og skadeforsikring passert 550

millioner kroner i årlig premie. Spesielt første halvår var svært godt, før høstens nedgangskonjunkturer ga økt avgang. Salget er høyere enn året før og tilbudsaktiviteten høy.

Nye produkter og løsninger for bedriftskundene

Den nye bedriftsportalen, som ble lansert ved inngangen til året, er videreutviklet og bidrar i stadig større grad til en enklere hverdag for bedriftskundene. Portalen er sentral for å sikre at kundene får gode og konkurransedyktige selvbetjeningsløsninger.

Frende lanserte produktet annen sykdom og et nytt gruppelivsprodukt ved inngangen til året. Gruppelivsproduktet er forbedret fortløpende, og det er lagt til nye dekninger. Salget av gruppeliv ble doblet fra 2021 til 2022, og Frende ser fortsatt et stort vekstpotensial innen personalforsikringer. Et godt utviklingsarbeid har lagt til rette for ny bankuavhengig plattform, slik at Frende kan levere gruppeliv også til kunder uten kundeforhold i eierbankene. Arbeidet med et komplett produktspekter innen personforsikring er godt i gang. Dagens plattform for livprodukter avvikles våren 2023, og fra juni 2023 har bedriftskundene alle produkter i ett system. Samtidig har robotprosesser bidratt til at både salg og betjening er gitt langt lettere.

Frende samarbeider med Fender Marine på transportforsikring, med Storebrand på helseforsikring og Nordic Guarantee om garantiforsikring. Frende pensjon er levert av Nordea Liv, og samarbeidet er ytterligere forsterket gjennom 2022. Salgsrekorder fra måned til måned styrker kundens binding til

bankene, samtidig som det skaper flere inntekter. Nærmere 1300 nye avtaler er nyetablert eller flyttet til Nordea Liv gjennom Varig og eierbankene gjennom året. Mulighetene er gode fremover, i og med at mange av eiernes kunder fortsatt har tjenestepensjonen sin hos andre.

Skadetall tilbake på normalen etter korona

Erstatningene for norsk landbasert forsikring totalt i 2022 ble på 51,7 milliarder kroner, mot 45,7 milliarder i 2021 – en økning på drøye 13 prosent fra 2021. Mye av økningen skyldes flere store brannskader på bygning og innbo, viser bransjetall fra Finans Norge. Brannskadene ble på nesten 7 milliarder kroner i 2022, noe som er en økning på 24 prosent fra 2021. I gjennomsnitt ble det erstattet brannskader på bygning og innbo, både i privatboliger og næringsbygg, for nesten 225 000 kroner i 2022, mens det i 2021 var på 164 000 kroner. På motorkjøretøy økte erstatningene med nesten 13 prosent fra året før, og for 2022 endte erstatningstallene på kjøretøy på 18,5 milliarder kroner.

I Frende var skadeantall for reise tilbake på normalt nivå fra før korona. Antallet bilskader var lavt i januar, men ellers på normalen resten av året. Skadeantallet på fritidsbåt er noe lavere enn gjennomsnittet, til tross for at mange har kjøpt båt og feriert mer i Norge de siste årene.

Samtidig er skadeantallet for hus og innbo lavere enn gjennomsnittet, noe som dels kan tilskrives at vi har vært mer hjemme og dermed oppdager skader tidligere enn før.

I Frendeundersøkelsen utført av Norstat under pandemien svarte en av tre at de hadde brukt penger på å pusse opp og oppgradere hjemme under koronakrisen. Antall saker med rotter og mu-seangrep i 2022 ligger fremdeles 40 prosent høyere enn før, ifølge tall fra Norsk Hussopp Forsikring som Frende og de fleste forsikringsselskapene her til lands samarbeider med om skadedyrnedkjemping. I snitt koster et angrep fra skadedyr 60.000 kroner. De verste skadene koster flere millioner å utbedre.

Skadeoppgjør i Frende behandlet 64 000 skader i 2022. Av dem ble 60 prosent meldt digitalt og rundt 17 prosent ferdig behandlet digitalt. Dette innebærer mye selvbetjening og automatisering av støtteprosesser og enkle skader. Dette gir rask tilbakemelding til kunden og frigjør tid for saksbehandlerne til mer manuelle og tyngre oppgjør som kan kreve tettere oppfølging og mer omsorg for kunden. Gjennom året er en rekke skadetyper kommet til eller blitt forbedret. Det er mulig å gjøre selvbetjent direkteoppgjør på flere skadetyper,

og løsninger både for automatisk takstbestilling og videobesiktigelse er kommet på plass. Over 4000 saker er håndtert gjennom Skadehub, en ny portal for ansvarsdialog med andre forsikringsselskap på bilskade.

Dyktige ansatte og sosial bærekraft

Frende er kjent for sin omsorg og nærhet til kundene. Engasjerte medarbeidere bruker hjertet i møtet med kundene. Frende jobber for å være en attraktiv arbeidsplass og tiltrekker motiverte, dyktige og erfarne medarbeidere. Gjennom året er medarbeiderpulsene jevnt god, og viser at kollegene trives godt sammen og på jobb, noe som er viktig for å gjøre en god jobb.

Siste medarbeiderundersøkelse hadde en svarprosent på 94,3, og medarbeiderne scorer Frende over landsgjennomsnittet på de aller fleste temaområder, både for organisasjonen og personlig ledelse. Frende satser på lederne, og dyrker frem gode ledere med et omfattende modulbasert lederutviklingsprogram, det fortjener de ansatte. Leder-medarbeiderrelasjonen er svært viktig, og Frende har tro på at godt lederskap er en av de viktigste grunnene til at arbeidstakere trives på arbeidsplassen.

Frende er opptatt av å gi gode muligheter til å løfte og utvikle kompetansen hos medarbeiderne. Øker vi kompetansen, øker vi også trivselen på arbeidsplassen, noe som til syvende og sist kommer både Frende og kundene til gode. Fra hele Frende deltar folk på kurs, seminar og konferanser og har tilgang til relevante online-kurs. Det er ansatt-drevne fagforum, kompetansedager, hackatons og bidrag til større konferanser.

Frende er på en fin 15. plass over tek-arbeidsplasser i Bergen, i lønns- og teknologiundersøkelsen Bønes Virik gjennomfører blant teknologer i Bergen.

Frende har som mål å legge til rette for et inkluderende arbeidsmiljø, og rekruttere, utvikle og beholde mangfold. Dette er viktig for at Frende skal gjenspeile det samfunnet vi opererer i, bidra til like muligheter for deltakelse i arbeidslivet og bidra til økt verdiskapning. Frende har også god erfaring med å takke ja til ressurser gjennom arbeidstrening.

Slik inkludering bidrar til at mennesker som kan og vil bidra, får nødvendig arbeidserfaring. Samtidig ser vi at arbeidstreeningen gir gjensidig læring som er verdifullt for enkeltpersoner, Frende og ikke minst – samfunnet. Se ellers eget kapittel om mangfold, likestilling og integrering under årsregnskapet. Den nye åpenhetsloven handler om grunnleggende menneskerettigheter og skikkelige arbeidsforhold. Gjennom året er det gjort en grundig kartlegging av hvordan Frende jobber på disse områdene, som har mange elementer av sosial bærekraft i seg. I Norge setter arbeidsmiljøloven rammene for arbeidsmiljø og anstendige arbeidsforhold. Frende skal være åpne om vurderingene vi gjør og gi innsyn til alle som ber om det. Det er gjort aktsomhetsvurdering, kartlegging og risikoanalyse både internt og for hvordan leverandører og samarbeidspartnere oppfyller kravene fra loven. Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og Frende er forpliktet til å gjennomføre og fortelle om resultatene i aktsomhetsvurderingen innen utgangen av juni 2023. Redegjørelsen er tilgjengelig på [egne sider på frende.no](#)

Redusert klimaavtrykk og systematisk arbeid

Bærekraftsmobiliseringen i Frende har begynt å gi resultater, og ligger godt forankret i strategien mot 2025. Konsernet har fyldig presentasjon av arbeidet som blir gjort på [sidene om samfunnsansvar og bærekraft på frende.no](#). Frende kunne notere stor framgang på Klimaindeks Vest, en omfattende analyse av klimaarbeidet og -rapporteringen til de 50 største selskapene på Vestlandet. Også på bransjemålingen EPSI var bærekraftskommunikasjon til kundene et av punktene hvor Frende hadde størst framgang, opp 4,4 prosent på spørsmålet om kundene opplever at Frende tar samfunnsansvar,

sosialt, økonomisk og miljømessig. I arbeidet med å nå målene som er satt har Frende startet med oss selv, jobber systematisk og er blitt bedre og mer konkrete på klimaavtrykket vårt. Frende har vært klimanøytrale siden 2019, og er godt i rute mot målet om å halvere egne klimautslipp innen 2025. Konsernet er Klimapartnere og sertifisert Miljøfyrtårn, og var det første forsikringsselskapet i Norge sertifisert som sykkelvennlig arbeidsplass.

Frende er opptatt av å reparere i stedet for å kjøpe nytt, og det er inngått samarbeid om å reparere slitne kontormøbler, trekke om stoler i året og gjenbraker møbeldeler. Det er miljøvennlig og gir møblene lenger levetid. Det er etablert flyvettregler og CO2-flybudsjett, i tillegg til energi- og avfallsreducerende tiltak. For å bidra til å redusere mengden elektronisk avfall og bidra til redusert klimapåvirkning sikrer Frende at maskinvare og utstyr blir oppgradert, oppdatert, gjenbrukt og resirkulert. Dette reduserte klimaavtrykket med over 16 tonn CO2.

Mot netto null og lavere karbonintensitet

Frende har ambisiøse mål knyttet til bærekraft i forvaltningen av selskapets investeringer, og jobber på mange områder for å nå dette. Det er blant annet satt tydelige mål om netto nullutslipp for investeringsporteføljen. Gjennom aktiv dialog og investeringsvalg er 98 prosent av Frende sin portefølje ved utgangen av året forvaltet av kapitalforvalter som har satt seg netto null målsetninger eller som har forpliktet seg til Net Zero Asset Manager Initiative. Som en del av arbeidet med å aktivt jobbe for å redusere klimagassutslippene fra investeringsporteføljen har Frende de senere årene jobbet mye med å kunne rapportere utslippstall, og har ved

utgangen av året på plass data for store deler av porteføljen av aksjer- og selskapsobligasjoner. Ved utgangen av 2022 er karbonintensiteten (målt ved scope 1 og 2 utslipp) for denne porteføljen (WACI) beregnet til 65 tonn CO₂ per million USD salgsinntekt (81 tonn ved utgangen av 2021). For aksjeporteføljen isolert er karbonintensiteten på 117 tonn mot 164 tonn for indeks. Målsetningen er at vi fremover gradvis skal øke dekningsomfanget av analysen for å kunne inkludere stadig større deler av porteføljen, inkludert blant annet eiendomsporteføljen. Konsernet har også begynt jobben med å kartlegge andre indirekte utslipp.

Grønn forsikring og rabatt

I løpet av 2022 har vi utviklet en grønn forsikring som skal lanseres i 2023. Frende gir også grønn rabatt til kunder som kvalifiserer for grønne boliglån hos eierbankene. Det mest bærekraftige er at en skade ikke skjer, og mange energivennlige og oppgraderte hus har kvaliteter som statistisk gir mindre sannsynlighet for skade. Komfyrvakt, lekkasjestopper og overspenningsvern er noen typiske kvaliteter hus som kvalifiserer for grønt boliglån har, og som også er skadeforebyggende.

Andre slike oppgraderinger med nye innvendige rør, elektrisk anlegg som passer til dagens strømforbruk og ikke minst etterisolering og utskifting av vinduer slik at boligen bruker mindre energi.

Flere av eierbankene gir også klimalån og lån til energibesparende tiltak. Kunder med slike lån hos eierbankene får også grønn rabatt på husforsikringen sin hos Frende. Eksempler på slike tiltak er varmepumpe, solcelleanlegg, skifte av glass, etterisolering og vannbåren varme.

Sammen med grønne forsikringer og rabatter er mer klimavennlige oppgjørprosesser et annet område hvor det blir satt inn tiltak. Dette kan for eksempel handle om hvilke materialer som blir brukt når vi gjenoppbygger hus eller erstatter ødelagte deler. Det er også gjort en god kartlegging av leverandører og kommunisert fremtidige forventninger til dem. Frende er også godt i gang med å finne bærekraftige løsninger for reparasjon og gjenbruk ved tingskader.

Klimarelaterte skader og skadeforebyggende råd

Frende er også våkne på utfordringene med klimarelaterte skader når tilstedeværelsen nå er styrket flere steder i landet gjennom nye samarbeidspartnere. Det er rikelig med data som peker i retning av at endringer i klima fører til flere og kraftigere stormer, og økningen av ekstremt regn, som fører til direkte skader oversvømmelser og jordskred. Det er blitt et større fokus på å sikre hus og eiendom ved bygging langs elver og andre steder som er utsatt for flom og andre naturskader.

Frende ser på muligheten for å gjennomføre prisdifferensiering på geografiske områder, og på egenskaper ved objektene som er forsikret slik at naturskaderisikoen reflekteres i forsikringspremien.

I tillegg til å forsøke å påvirke kundene gjennom prisdifferensiering sender også Frende ut nyhetsbrev som gir kundene skadeforebyggende råd. Både eget innsiktsarbeid og bransjemålinger viser at kundene vil høre fra oss.

Høye forventninger og gode forutsetninger for å lykkes

EPSI-målingen viser også at kundene har store forventninger til Frende. Scoren på 85,1 er hele 5,4 prosent foran resultatet i 2021. Og de økte forventningene blir innfridd, viser undersøkelsen. Kundene gir Frende fremgang i omdømme, produktkvalitet, servicekvalitet, lojalitet, bærekraftskommunikasjon og verdi for pengene.

Listen ligger høyt, når Frende skal leve opp til forventningene sammen med eierbankene, Varig, Brage og lokale rådgivere landet rundt. Styret mener Frende har alle forutsetninger for både å levere gode kundeopplevelser og nå spissede vekstmål med de beste medarbeiderne i bransjen, solid samarbeid med eierne og et sterkt distribusjonsapparat.

Nøkkeltall for medarbeiderne i Frende

Årsverk totalt

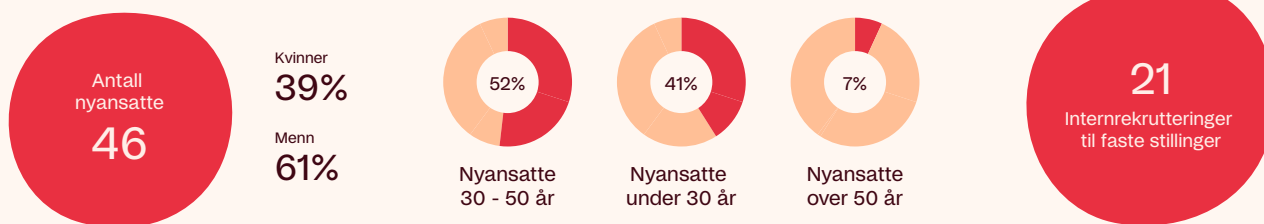
Kvinner

Menn

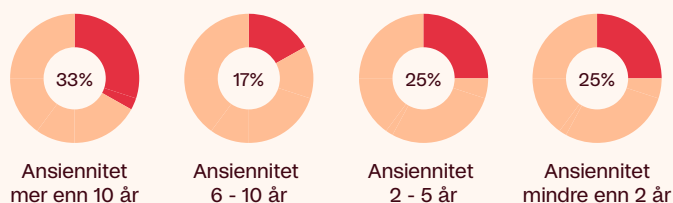
Nyansatte i 2022

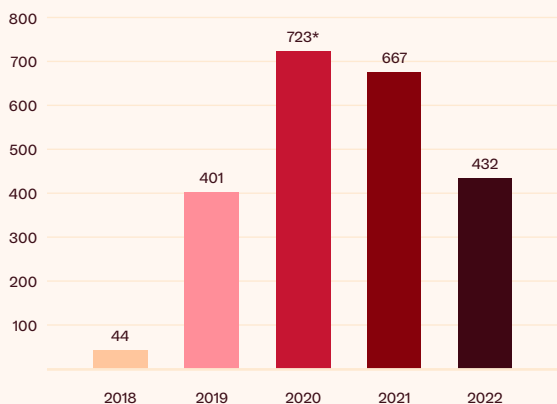
Fast ansatte

Ansiennitet

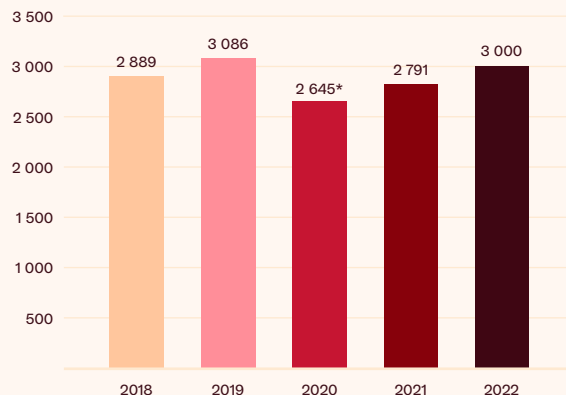

Resultat før skatt

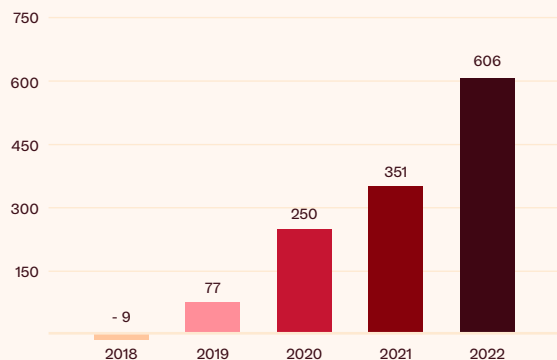
* Positive engangseffekter på 228 millioner kroner

Bestandspremie

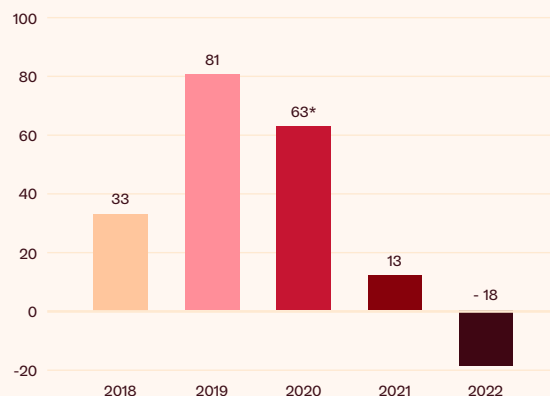

* Salg av pensjon til Nordea Liv

Forsikringsresultat (skadeforsikring)

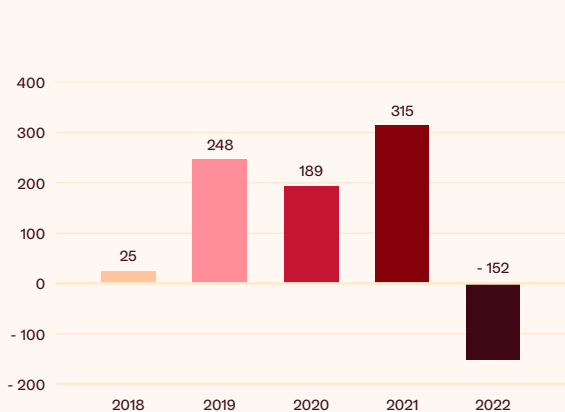

Forsikringsresultat (livsforsikring)

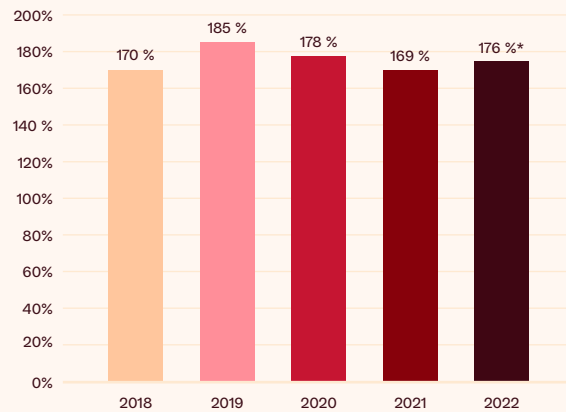

* Forsikringsresultat fra ordinær virksomhet

Finansinntekter (Konsern)

Solvensmargin konsern

* 2022: Etter forventet utbytte

Årsregnskapet

Premieinntekter

Frendekonsernet hadde i 2022 brutto forfalt premie på MNOK 3 013 (2 769). Opptjent premie for egen regning var MNOK 2 884 (2 655).

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader for egenregning var MNOK 1 622 (1 694), fordelt på MNOK 1 653 (1 407) i betalte skader og MNOK -30,5 (286) i endring erstatningsavsetning og avsatt premiereserve for egenregning.

Skadevirksomheten har erstatningskostnader for egen regning på MNOK 1267 (1 397). Dette gir en skadeprosent for egen regning på 55,2 % mot 65,9 % i 2021. Brutto skadeprosent er i 2022 54,9 % mot 65,7 % i 2021.

Storskadenivået totalt er noe lavere enn i 2021. Skadefrekvensene for de største produktene er normalisert etter perioden med koronarestriksjoner, men fremdeles bedre enn snitt for årene 2017-2019. Avviklingsresultat i 2022 er positivt med MNOK 416 (154).

Redusert vektlegging av eldre årganger inn i IBNR-modellene medførte betydelig reduserte IBNR-estimer. I tillegg ble det observert uvanlig gunstig utvikling av etteranmeldte skader i kalenderåret 2022. Totalt medførte dette betydelige avviklingsgevinster.

Erstatningskostnadene i livvirksomheten for egen regning, i tillegg til endring i og utbetaling fra premiereserven, var MNOK 355 (296). Dette gir en skadeprosent for egen regning på 91,3 %, mot fjorårets 84,2 %. Risikoresultat i livvirksomheten er preget av høyt nivå på nye uføresaker, i tillegg til oppreservering og styrking av premiereserven.

IBNR-nivået er styrket for barne- og ungdomsforsikring (BUF) som følge av at et trendskifte mot høyere skadefrekvens har blitt tydeligere, og mindre vekt er

lagt på de eldre årgangene i modellene. RBNS-avsetningene for BUF er økt som følge av at vi ser en økende andel meldte skader som faktisk medfører utbetaling. Premiereservene for BUF er økt i solvens II, som følge av endret reaktivezrings-antagelse. IBNR-nivået for uførepensjon er styrket som følge av at vi observerer en høyere mengde etteranmeldte skader enn tidligere avsetningsmodeller tilsier.

Inntekter fra finansielle eiendeler

Konsernets totale finansinntekter i 2022 er negative med MNOK -152 (315). Finansmarkedene har vært utfordrende gjennom hele året, med et marked som har vært preget av svakere økonomisk vekst, krig og energikrise i Europa, vedvarende høy inflasjon, kraftige rentehevinger fra sentralbanker, stigende lange renter og økte kredittmarginer. Avkastningen totalt ender på -2,25 % (6,0 %), herav var gjennomsnittlig avkastning på aksjer -13,6 %, mens renter ga en avkastning på -0,6 % og eiendom -1,8 %.

Konsernet har felles forvaltning av kollektiv portefølje og selskapsportefølje. Konsernets kapitalforvaltning er fokusert på diversifisering og moderat risiko.

Frende Forsikring har begrensede rentegarantier og finansiell risiko knyttet til kundemidler, slik at konsernets renteresultat i det alt vesentlige tilføres egenkapitalen.

Driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader er på MNOK 674 (601). Kostnadsvekst er vesentlig relatert til høyere distribusjonskostnader, mens kostnadsnivået generelt er stabilt.

Kostnadsprosenten i skadevirksomheten er 18,3 % (17,7 %), mens kostnadsandel i livvirksomheten ender på 123,4 % (123,2 %).

Resultat

Resultatet i Frende Forsikring før skatt ble i 2022 MNOK 432 mot MNOK 667 i 2021. Totalresultatet viste et overskudd på MNOK 306 mot MNOK 522 i 2021. Årets totalresultat i Frende Holding AS før skatt og mottatt konsernbidrag og utbytte ble et underskudd på MNOK 23 (19).

Totalresultat (inklusive mottatt konsernbidrag og utbytte fra døtre) gir et overskudd på MNOK 372,1 (381). Det er foreslått utbytte for 2022 på MNOK 350.

Balanse

Forvaltningskapitalen i frendekonsernet var ved årsskiftet MNOK 7 005 (6 993), en økning på 0,2 %. Kundeporteføljen utgjør totalt MNOK 1 562 mot MNOK 1 324 i 2021. Finansielle investeringer i kollektiv og selskapsporteføljen utgjør totalt MNOK 5 799 mot MNOK 5 885 i 2021.

Konsernets egenkapital utgjorde før avsatt utbytte per 31.12.22 MNOK 1 961 mot MNOK 2 035 i balanse per 31.12.21, og dette utgjorde 28 % av forvaltningskapitalen mot 29 % foregående år. Etter avsetning til utbytte for 2022 er egenkapitalen MNOK 1 627.

Konsernet har ingen gjeld utover ansvarlig lån, lån eller lånerammer foruten de forpliktelser som følger av selskapets drift og ordinære virksomhet. Som ledd i restrukturering av kapitalen i konsernet, ble det i 2018 tatt opp et ansvarlig lån på MNOK 425 i Frende Holding AS.

Egenkapitalgraden i Frende Holding AS etter disponering av årets resultat ble i 2022 47 % (43 %).

Kontantstrøm

Konsernet har i 2022 en total kontantstrøm på MNOK 7 (-1). Overskuddslikviditet fra driften plasseres løpende i andre finansielle eiendeler.

Risikoforhold

Som et forsikringsselskap er vi eksponert for en rekke finansielle risikoer. På kort sikt er de største risikoene at de økonomiske tapene vi dekker

for våre kunder blir større enn ventet og risikoen for tap som en følge av uventede svingninger i finansmarkedene. Disse risikoene er styrt gjennom en disiplinert forsikringsstrategi og en moderat investeringsfilosofi.

Vi er også eksponert for en forretningsmessig risiko, der hyppige endringer i markedet, regulatoriske endringer og økt konkurranse gjør det viktig at vi er i stand til å respondere på endringer i omgivelsene. Frende har klart seg godt i konkurransen og satser videre på gode digitale løsninger for å tilfredsstille kundenes økte forventninger. De største forretningsmessige risikoene på kort sikt er nå utfordringene i finansmarkedene som en følge av makroøkonomiske og geopolitiske forhold og lønnsomheten innen uføreproduktene.

Konsernet har prosesser (ORSA-prosessen) for å vurdere alle risikoer knyttet til virksomheten, bestemme kapitalbehovet og vår evne til å etterleve kapitalkravene. Resultatet av ORSA-prosessen oppsummeres i en egen ORSA-rapport.

Solvensmarginen i Frende Forsikring før foreslått utbytte er 207 % (200 %).

Nye regler om bærekraftig finans

EUs taksonomiforordning og offentliggjøringsforordning ventes implementert i norsk lov i løpet av 2022. Etter lovforslaget skal banker, forsikringsforetak og børsnoterte foretak med over 500 ansatte inkludere informasjon i sine årsrapporter om i hvilken grad deres aktiviteter kan klassifiseres som bærekraftige etter taksonomien. Frende Forsikring er ikke omfattet av rapporteringsplikten, men vil vurdere å inkludere taksonomirelatert informasjon i årsrapporten for 2023.

Styreansvar

Det bekreftes at konsernet har styreansvarsforsikring. Forsikringen dekker ansvar for formuestap for krav fremsatt mot sikrede i forsikringsperioden som følge av en ansvarsbetingende handling eller unnlatelse hos sikrede i egenskap av daglig leder, styremedlem, medlem av ledelsen eller tilsvarende styreorgan i konsernet. Forsikringen dekker ikke skade

på personer eller eiendeler. Forsikringsavtalens hovedforfall er 1. juni og løper i 12 måneder.

Personalforhold og arbeidsmiljø

Frende Forsikring har ved utgangen av året 299 ansatte, mot 307 i 2021.

Frende er en arbeidsplass som tiltrekker seg motiverte, dyktige og erfarne medarbeidere. Det eksisterer etiske retningslinjer for alle ansatte og tillitsvalgte i Frende Forsikring. I Frende har vi en absolutt nulltoleranse for verbal eller fysisk trakassering, seksuell trakassering og vold.

Arbeidsmiljøet anses som godt. I konsernet er det i 2022 registrert et sykefravær på 5,5 %, mot 5,3 % i 2021. Herav utgjør 3,1 % langtidsfravær. Sykefraværet er fordelt med 4,1 % på menn og 7,1 % for kvinner. For fravær som skyldes syke barn er dette fordelt på 224 dagsverk for menn og 207 dagsverk for kvinner. Det er ikke registrert skader eller ulykker i Frende. Konsernets virksomhet forurenser ikke det ytre miljø ut over det som er normalt for den aktivitet konsernet driver.

Mangfold, likestilling og inkludering

Frende har som mål å legge til rette for et inkluderende arbeidsmiljø, og rekruttere, utvikle og beholde mangfold. Dette er viktig for at Frende skal gjenspeile det samfunnet vi opererer i, bidra til like muligheter for deltakelse i arbeidslivet og bidra til økt verdiskapning.

Det jobbes kontinuerlig med bevisstgjøring blant ledere, tillitsvalgte og ansatte for å hindre diskriminering og likestilling uansett kjønn, graviditet, foreldrepermisjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion / livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering eller kjønnsidentitet.

Frende tilstreber lik lønn for arbeid av lik verdi, og Frendes avlønning skal gjenspeile stillingsinnhold, kvalifikasjoner og kompetanse, uavhengig av kjønn eller andre forhold.

Ved utgangen av 2022 var kvinneandelen 47 % (47 %) av konsernets ansatte totalt.

Kvinneandelen i ledelsen var 33 %, mens kvinneandelen på mellomledernivå er 45 %.

Styret i Frende Holding har en kvinneandel på 8 % (9 %). I datterselskapenes styre var kvinneandelen 50 % (50 %) i Frende Livsforsikring og 25 % (25 %) i Frende Skadeforsikring. Det vises til konsernets egen redegjørelse i samsvar med likestillings- og diskrimineringsloven på konsernets hjemmesider.

Styret og ledelse

Styret i Frende Holding AS består av representanter fra syv eiere, ytterligere tre aksjonærvalgte medlemmer og to medlemmer valgt av og blant konsernets ansatte.

Styrets vurdering

Resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter gir etter styrets oppfatning fyllestgjørende informasjon om virksomheten og den finansielle stilling i Frende Holding AS og Frende Forsikring i 2022.

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at det derfor er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Det er ikke inntruffet nye hendelser etter regnskapsårets avslutning som vesentlig endrer selskapets resultater eller stilling.

Fremtidsutsikter

Styret mener at selskapet har et godt fundament for lønnsom vekst. Distribusjonen til eierbankenes kunder har vært vellykket, med et fortsatt potensiale for ytterligere vekst.

Distribusjonskraften er økt med tretten nye distributører, mens samarbeidet med Fana Sparebank nå er avsluttet. Totalt er det nå 26 eiere og distributører i Frende med fortsatt gode vekstmuligheter.

Den underliggende lønnsomheten relatert til forsikringsdriften innen skadeforsikring er svært god i 2022, også om vi ser bort fra avviklingsgevinstene. Selskapet overvåker inflasjonsutviklingen og gjennomfører prisjusteringer i takt med forventet skadeinflasjon og økte oppgjørskostnader.

Det er fortsatt utfordringer i finansmarkedene som følge av krigen i Ukraina, høy inflasjon, stigende rente og frykt for resesjon i flere land. Dette har gitt kraftige reaksjoner i de globale finansmarkedene, og finansresultatet for 2022 er ikke tilfredsstillende. Etter hvert som finansmarkedene stabiliserer seg, vil imidlertid økte renter gi høyere forventet avkastning i tiden fremover.

Disponering av årets resultat

Styret i Frende Holding AS foreslår at årets resultat MNOK 372,1 blir disponert slik

Utbytte	MNOK 350
Overføring til annen egenkapital	MNOK 22,1

Jan Erik Kjerpeseth
styreleder

Trond Teigene

Geir Bergskaug
nesteleder

Heidi Nag Flikka

Vidar Skaar

Agnar Langeland

Pål Strand

Kjell Nærum

John Haldor Wiik

Dag Alvern

Stian Osa
ansattvalgt

Bjørn Erik Gjerde
ansattvalgt

Vegar Styve
konsernsjef

Bergen, 23. mars 2023

Årsberetningen er signert elektronisk

Balanse

Beløp i tusen

Frende Holding AS			Frende Holding Konsern		
31/12/21	31/12/22	Noter	Noter	31/12/22	31/12/21
EIENDELER					
Beløp i tusen					
Immaterielle eiendeler					
			11	53 339	46 971
				53 339	46 971
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost					
			7	1 246 732	902 256
Finansielle eiendeler til virkelig verdi					
1 045 000	1 056 250	22			
-	-		7	472 824	536 141
-	-		7	1 828 702	2 360 407
-	-		7	772 135	816 924
-	-		7	9 984	12 568
1 045 000	1 056 250			3 083 645	3 726 040
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser					
				17 356	16 885
				13 722	19 275
				31 078	36 160
Fordringer					
			7	856 284	810 190
				31 635	19 316
456 500	473 205,197	13,22			
-	-				141
456 500	473 205			887 919	829 647
Andre eiendeler					
			11	9 752	10 400
			11	4 360	4 604
47 611	26 608		18	102 856	96 102
1 744	2 128	17	17	-	-
49 355	28 736			116 968	111 106
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter					
-	66			24 174	17 338
Eiendeler i kundeporteføljen Liv					
Investeringer i kollektivporteføljen					
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost					
			7	436 934	259 358
Finansielle eiendeler til virkelig verdi					
			7	159 102	147 753
			7	636 808	629 958
			7	228 938	215 313
			7	6 651	4 072
				1 031 498	997 095
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser i kollektivporteføljen					
				93 209	67 069
Sum eiendeler kundeporteføljen Liv				1 561 641	1 323 522
1 550 855	1 558 257			7 005 496	6 993 041
Sum eiendeler					

Balanse

Beløp i tusen

Frende Holding AS			EGENKAPITAL OG GJELD		Frende Holding Konsern		
Beløp i tusen			Beløp i tusen				
31/12/21	31/12/22	Noter			Noter	31/12/22	31/12/21
476 000	476 000	22	Innskutt egenkapital		20,22	476 000	476 000
135 676	135 676		Aksjekapital (6.760.000 aksjer pål. kr. 70,41)			80 689	80 689
<u>611 676</u>	<u>611 676</u>		Overkurs			<u>556 689</u>	<u>556 689</u>
			Sum innskutt egenkapital				
			Opptjent egenkapital				
			<i>Fond</i>				
			-Risikoutjevningfond			26 336	44 459
			-Avsetning til garantiordningen			103 000	98 700
			-Avsetning til naturskadefondet	14		59 714	18 223
82 834	104 934		Annen opptjent egenkapital			865 200	936 885
<u>82 834</u>	<u>104 934</u>		Sum opptjent egenkapital			<u>1 054 249</u>	<u>1 098 267</u>
					20,22		
<u>694 510</u>	<u>716 610</u>	20,22	Sum egenkapital		,23	<u>1 610 938</u>	<u>1 654 956</u>
425 000	425 000		Ansvarlig lån		10	425 000	425 000
-	-		Forsikringsmessige avsetninger			1 442 096	
-	-		Forsikringstekniske avsetninger livsforsikring		14		1 211 870
			Forsikringstekniske avsetninger skadeforsikring		14	2 579 119	2 753 642
						<u>4 021 215</u>	<u>3 965 512</u>
13 958	15 491		Avsetning for forpliktelses				
-	-		Pensjonsforpliktelses		19	41 042	38 914
-	-		Gjeld til reassurandør			50 651	45 035
0	-	17	Utsatt skatt forpliktelse		17	18 975	60 708
380 000	350 000	14	Betalbar skatt		17	166 792	135 913
35 000	50 000	14	Avsatt utbytte			350 000	380 000
1 634	47	14	Konsembidrag ikke betalt				
<u>430 592</u>	<u>415 538</u>		Annen gjeld		14	225 496	199 784
						<u>852 956</u>	<u>860 353</u>
756	1 109		Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter				
			Andre påløpte kostnader		15	95 387	87 220
<u>1 550 855</u>	<u>1 558 257</u>		Sum egenkapital og gjeld			<u>7 005 496</u>	<u>6 993 041</u>

* Årsregnskap signeres elektronisk.

Bergen, 23. mars 2023

 Jan Erik Kjerpeseth
Styreleder

 Geir Bergskaug
nesteleder

Heidi Nag Flikka

Trond Teigene

Agnar Langeland

Pål Strand

Vidar Skaar

John Haldor Wiik

Dag Alvern

Kjell Nærum

 Bjørn Erik Gjerde
ansattvalgt

 Stian Osa
ansattvalgt

 Vegar Styve
Konsemsjef

Endring i egenkapital

Beløp i tusen

Endring i egenkapital	Aksjekapital	Overkursfond	Risiko- utjevningfond	Avsetning til garantiordningen	Naturskadefond	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.2021	476 000	80 689	62 503	94 100	-	799 525	1 512 816
Endring garantiordningen	-	-	-	4 600	-	-4 600	-
Endring naturskadefond	-	-	-	-	18 223	-18 223	-
Endring risikoutjevningfond	-	-	-18 043	-	-	18 043	-
Periodens disponering opptjent egenkapital	-	-	-	-	-	522 140	522 140
Avsatt utbytte	-	-	-	-	-	-380 000	-380 000
Egenkapital pr. 31.12.21	476 000	80 689	44 460	98 700	18 223	936 885	1 654 956
Egenkapital pr 01.01.2022	476 000	80 689	44 460	98 700	18 223	936 885	1 654 956
Endring garantiordningen	-	-	-	4 300	-	-4 300	-
Endring naturskadefond	-	-	-	-	41 491	-41 491	-
Risikoutjevningfond, årets endring	-	-	-18 123	-	-	18 123	-
Periodens disponering opptjent egenkapital	-	-	-	-	-	305 982	305 982
Avsatt utbytte	-	-	-	-	-	-350 000	-350 000
Egenkapital pr. 31.12.21	476 000	80 689	26 336	103 000	59 714	865 200	1 610 938

Frende Holding AS

	Aksjekapital	Overkursfond	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.22	476 000	135 676	82 834	694 510
Årets resultat			372 100	372 100
Avsatt utbytte			-350 000	-350 000
Egenkapital pr 31.12.22	476 000	135 676	104 934	716 610

Kontantstrøm

Beløp i tusen

Frende Holding			Frende Holding konsern	
31/12/2021	31/12/2022		31/12/2022	31/12/2021
		<i>Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</i>		
-	-	Netto innbetalt til premier	2 966 863	2 711 154
-	-	Netto kontantstrøm reassurans	-49 257	23 107
-14 229	-18 922	Finansinntekter	89 924	269 372
-	-	Andre inntekter	379	673
-	-	Andre kostnader	-	-
-	-	Utbetalte erstatninger	1 677 872	1 429 790
2 474	4 460	Forsikringsrelaterte driftskostnader	620 732	572 382
-	-	Betalt skatt	137 695	160 261
-16 703	-23 382	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	571 610	841 873
		<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>		
-	-	Netto investert i aksjer datterselskap	-	-
-	-	Nettoinvestert i finansielle eiendeler	156 125	307 243
-	-	Netto investert i driftsmidler	3 446	2 707
-	-	Netto investert i immaterielle eiendeler	25 288	30 554
-	-	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-184 859	-340 504
		<i>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</i>		
-	-	Ansvarlig lån	-	-
51 500	382 379	Mottatt utbytte	-	-
-	380 000	Utbetalt utbytte	380 000	502 000
51 500	2 379	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-380 000	-502 000
34 797	-21 003	Netto likviditetsendring	6 751	-630
12 814	47 611	Likviditetsbeholdning 01.01.	112 742	113 372
47 611	26 608	Likviditetsbeholdning 31.12.	119 492	112 742

Regnskapsprinsipper

Regnskapet for Frende Holding AS er avlagt i samsvar med Lov om årsregnskap, Forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak, Forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak, samt gjeldende regnskapsstandarder.

Det er utarbeidet sammenligningstall i notene i den grad sammenlignbare tall er tilgjengelig og det anses hensiktsmessig.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Frende Holding AS, samt Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS som eies 100 % av Frende Holding AS. Aksjer i datterselskapene, vesentlige transaksjoner mellom selskapene og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert i konsernregnskapet.

Endring i regnskapsprinsipper/ omarbeiding sammenligningstall

Det er ikke implementert nye regnskapsstandarder i 2022 som har vesentlig betydning for regnskapet og det er derfor ikke utarbeidet sammenligningstall i notene.

IFRS - standarder som ennå ikke er trådt i kraft

Fra 1. januar 2023 trer IFRS 17 Forsikringskontrakter i kraft for store skadeforsikringsforetak. Som mellomstort skadeforsikringsselskap er Frende Skadeforsikring ikke pliktig til å utarbeide årsregnskap etter IFRS 17.

IFRS 9 Finansielle instrumenter som erstatter IAS 39 er gjeldende for skadeforsikringsselskaper, men med valgfrihet til å følge IAS 39 frem til utgang 2022. Frende Skadeforsikring har valgt å følge IAS 39 frem til utgang 2022. Fra 1. januar 2023 anvender Frende Skadeforsikring IFRS 9 for måling av finansielle instrumenter. Standarden inneholder nye regler for klassifisering og måling av finansielle

eiendeler. Basert på en vurdering av porteføljen og forretningsmodellen for porteføljen er vår vurdering at overgang til IFRS 9 ikke vil medføre vesentlige endringer i regnskapsprinsipper.

Innregning av inntekter og kostnader

Grunnleggende regnskapsprinsipper legges til grunn slik at inntekter resultatføres når de er opptjent, og utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Beste estimat legges til grunn ved usikkerhet, basert på tilgjengelig informasjon ved balansetidspunktet.

Premieinntekter

Forfalt brutto premie i skadeforsikring omfatter all premie for forsikringsavtaler med påbegynt forsikringsperiode før regnskapsårets avslutning. Den forfalte premien periodiseres pro rata, og forfalt premie som vedrører neste år føres som” endring i avsetning ikke opptjent bruttopremie”.

Avgitt gjenforsikringspremie omfatter reassurandørenes andel av forfalt brutto premie. Gjenforsikringspremien periodiseres i samme forhold som opptjent brutto premie, og føres som” endring gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie”.

Forfalt brutto premie i livsforsikring omfatter all premie for forsikringsavtaler med påbegynt forsikringsperiode før regnskapsårets avslutning. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader omfatter alle erstatningsbeløp som er betalt til forsikringstaker i regnskapsperioden, i tillegg til endring i avsetning for meldte ikke oppgjorte skader (RBNS) og inntrufne, men ikke meldte skader (IBNR).

Brutto betalte erstatninger omfatter betalte erstatninger til forsikringstaker inkl. skadebehandlingskostnader som honorar ved ekstern takst og advokater, med fradrag for mottatte regres-sinnbetalinger.

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktmessige betingelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Alle finansielle instrumenter som ikke inngår i kategorien til virkelig verdi over resultatet, innregnes første gang til virkelig verdi med tillegg av de transaksjonsutgiftene som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen. Finansielle instrumenter i kategorien virkelig verdi med verdiendringer over resultatet innregnes uten hensyn til transaksjonskostnader.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all, eller tilnærmet all, risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Frende Holding konsern har finansielle eiendeler klassifiseres følgende kategorier etter IAS 39:

- Til virkelig verdi over resultatet
- Utlån og fordringer

Til virkelig verdi over resultatet

Et finansielt instrument klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom det ved førstegangsinnregning er øremerket til dette, eller holdes for omsetning. Selskapet har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til ledelsen og styret.

Instrumentene måles til virkelig verdi, og endringer i verdien innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste, eller lar seg fastsette og som ikke blir notert i et aktivt marked. Obligasjoner holdt til forfall er klassifisert som utlån og fordringer, og måles til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Utlån og fordringer måles til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass, settes virkelig verdi til kjøpskurs siste handelsdag frem til og med balansedagen. For en eiendel som skal avhendes, eller en forpliktelse som innehas, settes virkelig verdi til salgskurs.

Finansielle instrumenter innregnet til virkelig verdi i konsernet er i det alt vesentlige instrument som er notert i et aktivt marked.

Amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer i kategoriene utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentes metode. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi, foretas det på balansedagen en vurdering av hvorvidt det finnes objektive indikatorer for verdifall av den enkelte finansielle eiendel eller en gruppe av ensartede finansielle eiendeler. Ved vurderingen av om det foreligger verdifall legges det vekt på hvorvidt utsteder har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold, om det er sannsynlig at utsteder går konkurs, om det ikke lenger finnes et aktivt marked

for eiendelen på grunn av finansielle vanskeligheter eller om det observeres målbar nedgang i forventet kontantstrøm fra en gruppe finansielle eiendeler. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med henholdsvis opprinnelig effektiv rente (for eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (for eiendeler med flytende rente).

Tap for verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

IT systemer og programvare

Kjøpt programvare er balanseført til anskaffelsekost inkludert direkte eksterne kostnader for å sette programvaren klar til bruk. Kjøpt programvare tilpasset virksomheten er klassifisert som immateriell eiendel. Balanseført IT system avskrives fra ferdigstillelsesdato lineært over antatt økonomisk levetid. Om virkelig verdi av eiendelen faller under bokført verdi og verdifallet ikke forventes å være forbigående, nedskrives driftsmidlet tilsvarende verdifallet. Nedskrivning reverseres om grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Vurdering av systemene er gjort mot endringer i økonomiske, teknologiske, og interne rammebetingelser som tilsier at verdi ikke lenger er til stede.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er klassifisert som andre eiendeler i balansen. Driftsmidlene er vurdert til anskaffelsekost og avskrives lineært over antatt økonomisk levetid. Om virkelig verdi av et driftsmiddel faller under bokført verdi og verdifallet ikke forventes å være forbigående, nedskrives driftsmidlet tilsvarende verdifallet. Nedskrivning reverseres om grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Eierbenyttet eiendom

Konsernet eier tre fritidseiendommer på Geilo som brukes til firmahytter. Eiendommene er innregnet og måles i samsvar med verdireguleringsmodellen i IAS 16. Eiendommene er balanseført til anskaffelsekost og avskrives over forventet levetid.

Forsikringsmessige avsetninger

Avsetning for ikke opptjent premie i skadeforsikring er avsetning for ikke opptjent andel av brutto forfalt premie på forsikringskontrakter der forsikringsperioden er påbegynt ved regnskapsårets slutt..

Premiereserve i livsforsikring utgjør kontantverdien av selskapets forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler. Dette tilsvarer summen av de beløp som er ført på forsikringstakernes konti, samt avsatte premiereserver (ikke opptjent premie) på rene risikodekninger.

Erstatningsavsetning er avsetning relatert til skadetilfeller som er inntruffet før balansedagen, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte skader (RBNS) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR).

Det foretas individuell skadereservering for alle meldte skader, og avsetningen omfatter forventet utbetaling til forsikringstaker inkl. skadebehandlingkostnader.

Avsetning for inntrufne, ikke meldte skader (IBNR) beregnes ved hjelp av aktuarielle metoder. Generelt baseres beregningene på selskapets skadehistorikk, men grunnet lavt skadetall og kort historikk er det for enkelte av selskapets produkter også benyttet en premiefaktor knyttet til opptjent premie.

Det benyttes ikke diskontering for erstatningsavsetningene i regnskapet.

Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet er definert i norsk forsikringslovgivning, og er knyttet til premiereserven sin andel av kollektivporteføljen som et ufordelt, felles kundefond.

Kursreguleringsfondet tilsvarer urealiserte gevinster på finansielle eiendeler knyttet til premiereserven sin andel av den kollektive porteføljen.

Tilleggsavsetning

Tilleggsavsetning er tildelt avtaler kundeavtaler med premiereserve, og kan anvendes til å dekke avkastningsunderskudd basert på avkastning på

premiereserven sin andel av kollektiv porteføljen i intervallet null opp til beregningsrenten. En eventuell negativ finansavkastning må dekkes av foretakets egenkapital.

Forskjell mellom verdsettelse for solvensformål og verdsettelse i årsregnskapet

I Solvens II kreves at eiendeler og forpliktelser verdsettes til markedsverdi. Det innebærer at både eiendeler og forpliktelser skal settes til det beløpet man må betale for å overføre forpliktelsene til en annen selvstendig og uavhengig aktør.

På eiendelssiden har dette betydning for følgende poster

- immaterielle eiendeler
- obligasjoner som føres til amortisert kost
- avsetningen til garantiordningen
- størrelsen på reassurandørenes andel av forsikringstekniske avsetninger

Forsikringsforpliktelser i Solvens II-balansen er beregnet til beste estimat av premie- og erstatningsavsetning, i tillegg til risikomargin som reflekterer tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene. Beste estimat på erstatningsforpliktelse er neddiskontert kontantstrøm over forpliktelsesens levetid, mens beste estimat av premieavsetningen er definert som nåverdien av ikke inntrufne skader, omkostninger og fremtidige premier knyttet til løpende forsikringsavtaler.

Annen opptjent egenkapital

Naturskadefondet i skadeforsikring kan kun benyttes til erstatninger etter naturskader. Til fondet avsettes differansen mellom årets opptjente naturskadepremie og påløpte erstatninger som dekkes av denne ordningen.

Avsetning til garantiordningen i skadeforsikring er avsetning for å dekke ansvar mot sikringsordningen som skal bidra til å sikre utbetaling av krav som følger av avtale om direkte skadeforsikring. Det maksimale ansvaret utgjør 1,5 % av

summen av selskapets opptjente bruttopremie for skadeforsikringsavtaler som omfattes av garantiordningen.

Risikoutjevningfondet i livsforsikring kan bare benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve som gjelder risiko knyttet til person. Risikoutjevningfond i balansen tilsvarer halvparten av årets samlede overskudd på risikoresultat frigjort ved reaktivering. Risikoutjevningfondet er balanseført brutto.

Pensjoner

Selskapet har innskuddspensjon for alle ansatte. Premie kostnadsføres løpende, og selskapet har ingen forpliktelse utover kostnadsført beløp.

I tillegg har selskapet pensjonsforpliktelse overfor enkelte arbeidstakere via en usikret driftsordning. Pensjonsforpliktelse knyttet til disse ordningene er beregnet i samsvar med IAS19R, ved at nåverdi av beregnede forpliktelser er beregnet med utgangspunkt i tid i ordningen, forventet lønnsvekst og årlig regulering av pensjonsutbetalingene. Diskonteringsrente ved beregning av nåverdien er i samsvar med oppdaterte økonomiske forutsetninger. Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer og avvik mot beregningsforutsetningene (estimatavvik) bokføres over resultatet under andre resultatkomponenter. Periodens netto pensjonskostnad består av årets påløpte pensjonsrettigheter, rentekostnader på pensjonsforpliktelsene samt justering for eventuelle planendringer.

Skatt

Resultatført skattekostnad består av betalbar skatt og årets endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes med 25 % av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført.

Utsatt skattefordel er balanseført ut ifra forventning om skattepliktig inntekt gjennom inntjening i fremtidige år.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskapet i samsvar med årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper, og bruk av gjeldende regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser.

Estimatene baseres på historiske data, vurdering av egen portefølje, forventninger til fremtiden og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på underliggende forhold. Estimater og tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i estimater innregnes i den perioden estimatene endres. Det vil naturlig være usikkerhet knyttet til slike estimater og endring i forutsetninger vil medføre endring i estimater påfølgende regnskapsår.

Forsikringstekniske avsetninger

Det er knyttet størst usikkerhet til avsetning for skader inntruffet, men ikke rapportert (IBNR). Avsetningen er basert på statistisk modell utarbeidet på grunnlag av erfaringstall og porteføljens utvikling. Det vil være risiko til fastsettelse av estimater beregnet på grunnlag av disse modellene.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Ved indikasjon på verdifall foretas det nedskrivningstest for å kontrollere om bokført verdi for driftsmidler og immaterielle eiendeler er til stede.

Noter til årsregnskapet

Note 1: Premieinntekter for egen regning

I tusen	Premier Skade- forsikring	Premier Livs- forsikring	Konsern	Premier Skade- forsikring	Premier Livs- forsikring	Konsern
Note 1 Premieinntekter for egen regning						
Forfalt bruttopremie	2 392 356	620 599	3 012 955	2 208 489	560 641	2 769 130
- Avgitt gjenforsikringspremie	-30 534	-30 948	-61 482	-28 955	-26 927	-55 882
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie	-67 949	-	-67 949	-60 345	-	-60 345
- Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	471	-	471	1 789	-	1 789
Overført premiereserve fra andre	-	-	-	-	-	-
<i>Sum premieinntekter for egen regning</i>	2 294 343	589 651	2 883 994	2 120 979	533 713	2 654 692
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		-30 221	-30 221		71 992	71 992

Note 2: Erstatninger for egen regning

	Erstatning Skade- forsikring	Erstatning Livsforsikring	Konsern	Erstatning Skade- forsikring	Erstatning Livsforsikring	Konsern
Note 2 Erstatninger for egen regning						
Brutto betalte erstatninger	1 518 445	159 462	1 677 907	1 303 097	126 693	1 429 790
-Gjenforsikringsandel av betalte erstatninger	-14 646	-9 520	-24 166	-6 424	-4 939	-11 363
Brutto endringer i erstatningsavsetninger	-242 472	92 540	-149 933	108 934	103 595	212 529
- Endring i gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetninger	5 553	-14 132	-8 579	-8 492	-20 755	-29 246
<i>Sum erstatningskostnader for egen regning</i>	1 266 879	228 351	1 495 230	1 397 115	204 594	1 601 709

Note 3: Endring i forsikringsmessige avsetninger

	Skade-forsikring	Livs-forsikring	Konsern	Skade-forsikring	Livs-forsikring	Konsern
Endring premiereserve		133 852	133 852		102 970	102 970
Endring gjenforsikringsandel av premiereserven		-6 769	-6 769		-10 993	-10 993
Endring i andre tekniske avsetninger		8 433	8 433		9 627	9 627
Endring kursreguleringsfond		-	-		-6 900	-6 900
Endring tilleggsavsetning		-4 598	-4 598		-1 132	-1 132
<i>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser</i>		130 918	130 918		93 573	93 573

Note 4: Premieinntekter og erstatningskostnader Skadeforsikring

	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvogn-forsikring trafikk	Motorvogn-forsikring øvrig	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Sum
<i>Forfalt premie</i>									
Brutto	44 660	62 334	344 085	697 842	972 624	43 750	180 964	46 096	2 392 356
Gjenforsikringsandel	-571	-797	-4 235	-8 666	-12 329	-486	-2 322	-1 127	-30 534
For egen regning	44 089	61 537	339 849	689 176	960 295	43 264	178 642	44 969	2 361 822
<i>Opptjent premie</i>									
Brutto	43 762	61 001	341 878	671 856	946 441	40 749	175 491	43 227	2 324 407
Gjenforsikringsandel	-550	-767	-4 304	-8 459	-12 311	-448	-2 207	-1 016	-30 064
For egen regning	43 212	60 234	337 574	663 397	934 130	40 300	173 284	42 211	2 294 343
<i>Inntrufne erstatninger</i>									
Brutto									
erstatningskostnader	7 113	41 363	-33	498 577	605 048	-15 454	106 024	33 333	1 275 977
Gjenforsikringsandel		2 971	-9 861	-227	63	-	-1 935		-8 989
For egen regning	7 113	44 335	-9 894	498 350	605 111	-15 454	104 089	33 333	1 266 984
<i>Erstatningskostnader i året</i>									
Brutto	38 822	62 178	247 076	521 398	640 245	27 688	120 627	33 450	1 691 484
avviklingsresultat	-31 709	-20 815	-247 108	-22 821	-35 197	-43 142	-14 602	-117	-415 511

* Selskapet har kun ikke proporsjonal gjenforsikring

Forsikringstekniske avsetninger

	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvogn-forsikring trafikk	Motorvogn-forsikring øvrig	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Naturskade kapital	Sum avsetninger 2022
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	18 339	25 459	157 637	320 143	428 207	17 906	82 868	21 297	21 186	1 093 041
Brutto erstatningsavsetning	79 801	282 235	306 917	147 175	530 623	48 418	46 890	8 588	35 431	1 486 078
Sum brutto forsikringsforpliktelse	98 140	307 694	464 554	467 318	958 829	66 324	129 759	29 884	56 617	2 579 119

Redusert vektlegging av eldre årganger inn i IBNR-modellene medførte betydelig reduserte IBNR-estimater. I tillegg ble det observert uvanlig gunstig utvikling av etteranmeldte skader i kalenderåret 2022. Totalt medførte dette betydelige avviklingsgevinster.

Naturskadekapitalen er balanseført andel av opptjent naturskadepremie med fradrag for selskapets relative andel av betalte og reservertefor uoppgjorte naturskader. Det kan være grunnlag for å kreve dekning for administrasjonskostnader knyttet til naturskadeordningen de siste 10 år. Selskapets balanseførte naturskadekapital er uten inndekning av disse kostnadene.

Note 4 fortsetter fra forrige side

I tusen

Spesifikasjon Livforsikring	Individuell kapitalforsikring	Grupplivs forsikring	Individuell rente- og pensjons-	Ulykkesforsikring	Andre skadebransjer	Sum 2022	Sum 2021
Premieinntekter							
Forfalt premie , brutto	235 019	34 742	235 424	11 560	103 854	620 599	560 641
- Avgitte gjenforsikringspremier	-4 793	-86	-11 058	-1 216	-13 795	-30 948	-26 927
Mottatt premiereserve fra andre						-	-
Sum premieinntekter for egen regning	230 226	34 656	224 366	10 344	90 059	589 651	533 713
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen							
Renteinntekter	6 570	3 510	7 430	333	2 768	20 611	12 395
Verdiendring på investeringer	-16 154	-8 630	-18 268	-819	-6 806	-50 678	5 802
Realisert gevinst og tap på investeringer	-11	-6	-13	-1	-5	-35	53 792
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	-9 596	-5 126	-10 852	-487	-4 043	-30 103	71 990
Andre forsikringsrelaterte inntekter							
Provisjonsinntekter	-	-	-	-	-	-	51
Erstatninger							
Utbetalte erstatninger, brutto	72 718	10 833	48 200	2 933	24 778	159 463	126 694
- Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	-1 926	-786	-1 267	-485	-5 056	-9 520	-4 939
Endringer i erstatningsavsetninger, brutto	-4 558	17 352	76 933	-1 777	4 590	92 539,549	103 595
- Endring av gjenfors.andel av erstatningsavsetninger	247	1 168	-16 100	515	38	-14 133	-20 756
Sum erstatninger	66 481	28 567	107 767	1 186	24 349	228 351	204 594
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelseskontraktsfastsatte forpliktelser							
Endring premiereserve, brutto	-	-	133 852	-	-	133 852	102 970
Endring gjenforsikringsandel av premiereserven	-	-	-6 769	-	-	-6 769	-10 993
Endring kursreguleringsfond	-	-	-	-	-	-	-6 900
Endring tilleggsavsetning	-	-	-4 598	-	-	-4 598	-1 132
Endring andre avsetninger	-	-	8 433	-	-	8 433	9 627
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelseskontraktsfastsatte forpliktelser	-	-	130 918	-	-	130 918	93 573
Forsikringsrelaterte driftskostnader							
Salgskostnader	41 839	2 903	43 960	1 999	18 113	108 814	96 841
Forsikringsrelaterte adm. Kostnader	44 224	23 023	51 327	2 248	18 860	139 682	125 592
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	86 063	25 925	95 288	4 247	36 973	248 496	222 433
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen							
Renteinntekter	1 748	934	1 976	89	736	5 483	4 773
Verdiendring på investeringer	-4 297	-2 296	-4 860	-218	-1 810	-13 481	2 234
Realisert gevinst og tap på investeringer	-3	-2	-3	-0	-1	-9	20 712
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	-2 552	-1 364	-2 887	-129	-1 075	-8 008	27 719
Andre inntekter/kostnader							
	-	-	-	-	-	-	-7 546
Resultat før skattekostnad	65 533	-26 327	-123 345	4 295	23 619	-56 224	105 330
Skattekostnad	12 542	-5 038	-23 606	822	4 520	-10 760	22 622
Resultat før andre resultatkomponenter	52 991	-21 288	-99 739	3 473	19 099	-45 464	82 708
Andre resultatkomponenter netto	124	66	139	6	52	385	35
TOTALRESULTAT	53 114	-21 223	-99 600	3 479	19 151	-45 079	82 743

2022 tall

Tilgang / avgang	Dekninger	Avtaler	Dekninger	Dekninger	Dekninger
Antall i tilgang	17 097	180	4 420	-	6 109
Antall i avgang	13 632	-	4 197	113	3 544
Nytegnet premie pr bransje	35 053	1 936	13 086	-115	5 485

2021 tall

Tilgang / avgang	Dekninger	Avtaler	Dekninger	Dekninger	Dekninger
Antall i tilgang	25 693	31	6 826	-	7 143
Antall i avgang	22 913	50	5 751	115	5 076
Nytegnet premie pr bransje	20 000	-	9 000	-	5 500

Note 5: Spesifikasjon av forsikringsrelaterte driftskostnader

I tusen	Frende Skadeforsikring		Frende Livsforsikring		Sum Frende Liv og Frende Skade			
	31/12/22	31/12/21	31/12/22	31/12/21	31/12/22	31/12/21		
Salgskostnader								
Provisjoner	186 394	165 058	94 658	81 021	281 052	246 079		
Reklame og merkekostnader	8 772	7 860	8 372	8 237	17 144	16 096		
	<u>195 166</u>	<u>187 837</u>	<u>103 030</u>	<u>101 680</u>	<u>298 196</u>	<u>262 175</u>		
Forsikringsrelaterte adm. Kostnader								
Lønn og sosiale kostnader	153 439	143 159	82 977	77 571	236 416	220 729		
Lokalkostnader	13 564	11 937	7 195	6 973	20 758	18 910		
IT kostnader	55 788	52 294	25 352	26 608	81 140	78 902		
Honorarer og leide tjenester	18 926	9 193	12 394	8 762	31 320	17 955		
Diverse kontorkostnader	23 607	18 341	9 217	7 225	32 824	25 566		
Kostnadsreduserende inntekter	-48 744	-43 531	-	-	-48 744	-43 531		
Avskrivninger/nedskrivninger	14 926	8 968	8 331	6 036	23 257	15 003		
	<u>231 507</u>	<u>179 647</u>	<u>145 466</u>	<u>180 923</u>	<u>376 972</u>	<u>333 535</u>		
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring								
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring					-5 300	-5 300		
	<u>421 373</u>	<u>367 484</u>	<u>248 496</u>	<u>282 603</u>	<u>669 869</u>	<u>595 710</u>		
Frende Holding AS								
Andre kostnader								
Lønn og sosiale kostnader	1 191	1 255						
Styrehonorar inkl arbeidsgiveravgift	2 164	1 966						
Honorarer og leide tjenester	432	1 482						
Administrative tjenester	90	90						
Diverse kontorkostnader	204	15						
	<u>4 081</u>	<u>4 808</u>						
Herav er det kostnadsført følgende godtgjørelse til revisor: (inkl. mva)								
	Frende Holding AS		Frende Skadeforsikring		Frende Livsforsikring		Frende Holding konsern	
	31/12/22	31/12/21	31/12/22	31/12/21	31/12/22	31/12/21	31/12/22	31/12/21
Lovpålagt revisjon	155	139	753	536	701	556	1 609	1 232
Andre tjenester utenfor revisjonen	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>155</u>	<u>139</u>	<u>753</u>	<u>536</u>	<u>701</u>	<u>556</u>	<u>1 609</u>	<u>1 232</u>

Konsemet hadde 299(303) ansatte pr. 31.12.22.

Note 6: Lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Selskapsledelse	Lønn	Opptjente pensjonsrettigheter, innbetalt innskuddspensjon	Bonus	Andre godtgjørelser
Vegar Styve, konsernsjef (formelt ansatt i Frende Holding)	2 519	1 193	279	261
Andre ledende ansatte				
Erik Bjordal**	1 732	472	194	233
Elin Sture Næss**(daglig leder Frende Liv)	1 525	371	171	237
Tor Olav Langeland*(daglig leder Frende Skade)	1 792	529	201	244
Hallvard Natvik*	1 652	457	185	249
Marius Fredheim	1 534	343	177	226
Anne Therese Vonheim*	1 455	315	161	245
Tone Dahle Sævoid**	1 407	292	158	223

* Formelt ansatt i Frende Skade

**Formelt ansatt i Frende Liv

Frende Skadeforsikring og Frende Livsforsikring (Frende Forsikring) har felles ledergruppe. Konsernsjef er formelt ansatt i Frende Holding. Vedr. pensjonsforpliktelse i konsernet vises til note 19.

Styret i Frende Holding AS	Honorar fra selskapet	Honorar fra Frende Livsforsikring	Honorar fra Frende Skadeforsikring
Jan Erik Kjerpeseth, styreleder	275		
Geir Bergskaug, nestleder	184		18
Pål Strand	184		
Trond Teigene	184		
Vidar Skaar	184		
Heidi Nag Flikka (fra 01.07.22)	184	18	
Agnar Langeland	184		
Dag Alvem	184		
John Haldor Wiik	184		
Kjell Nærum	184		
Bjørn-Erik Gjerde	184		18
Stian Osa	184	18	

Honorar for perioden 2022-2023

Informasjon om styrehonorar i note 10 i Frende Skade og note 6 i Frende Liv.

Medlemmer av konsernets Risiko og Revisjonsutvalg har mottatt 26 (i tusen kroner) i honorar i 2022.

Medlemmer har i 2022 vært Jan Erik Kjerpeseth, Geir Bergskaug og Anne Grethe Knudsen (fram til 30.06). Heidi Flikka er medlem fra 01.07.

Det er ikke gitt lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser til ledende ansatte fra Frende holding eller andre selskaper i konsernet.

Note 7: Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

	31/12/22		31/12/21	
I tusen	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Selskapsporteføljen				
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
Investeringer som holdes til forfall	1 246 732	1 188 876	902 256	900 831
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Aksjefondsandeler	472 824	472 824	536 141	536 141
Obligasjoner/ rentefond	1 828 702	1 828 702	2 360 407	2 360 407
Eiendomsfond	772 135	772 135	816 924	816 924
Bankplasseringer				
Plasseringsmidler bank	9 984	9 984	12 568	12 568
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	<u>3 083 645</u>	<u>3 083 645</u>	<u>3 726 040</u>	<u>3 726 040</u>
Sum finansielle eiendeler selskapsporteføljen	<u>4 330 377</u>	<u>4 272 521</u>	<u>4 628 296</u>	<u>4 626 871</u>
Kollektivporteføljen				
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
Investeringer som holdes til forfall	436 934	418 831	259 358	258 860
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Aksjefondsandeler	159 102	159 102	147 753	147 753
Obligasjoner/ rentefond	636 808	636 808	629 958	629 958
Eiendomsfond	228 938	228 938	215 313	215 313
Bankplasseringer				
Plasseringsmidler bank	6 651	6 651	4 072	4 072
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	<u>1 031 498</u>	<u>1 031 498</u>	<u>997 095</u>	<u>997 095</u>
Sum finansielle eiendeler kollektivporteføljen	<u>1 468 432</u>	<u>1 450 329</u>	<u>1 256 453</u>	<u>1 255 955</u>
Sum finansielle eiendeler	<u>5 798 809</u>	<u>5 722 851</u>	<u>5 884 749</u>	<u>5 882 826</u>
Kollektiv/Selskapsporteføljen				
	31/12/22			
Aksjefond				
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	131 963			
Nordea Nordic Small Cap Fund A growth	65 974			
Nordea 2 - Global Opp. Eq Fd NOK Hed - BI	43 980			
Nordea Norwegian Stars Fund I growth	19 785			
Nordea Norge Verdi	19 693			
Nordea 2 - Stable Emerging Mkt Aksjer Etisk BI	17 802			
Nordea 1 - Emerging Stars Equity Fund BI	17 642			
AKO Global Long-Only	38 496			
Alfred Berg Aktiv C	17 983			
Alfred Berg Gambak	13 728			
Ardevora Global Long-only Equity	28 224			
SGA Global Equity Growth Fund Class	29 643			
Genesis Emerging Markets Investment Company	21 538			
Storebrand Global ESG Pluss Valutasikret	35 221			
Storebrand Aksje innland	24 024			
DnB Grønt Norden	37 631			
Derivater	1 256			
Kempen Global Small Cap	20 795			
Danske Bank Aksjefond	25 818			
Nordea Climate	23 477			
Diverse mindre investeringer	-416			
	<u>634 257</u>			
Pengemarkedsfond / Obl. fond				
Pareto Fond				
Alfred Berg Nordic High Yield	217 625			
Danske Invest Euro High Yield Oblig	34			
DNB High Yield	36 616			
DnB Global High Grade	66 728			
DNB Low Carbon Credit E	217 591			
	<u>538 594</u>			
Eiendomsfond				
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	224 308			
Union Core Real estate Fund	124 145			
Pareto Eiendomsfelleskap	162 355			
	<u>1 001 072</u>			
Rentepapirer				
Rentepapirer til virkelig verdi	1 924 587			
Rentepapirer til amortisert kost	1 683 665			
	<u>3 608 252</u>			
Bankinnskudd	16 636			
Sum finansielle eiendeler	<u>5 798 809</u>			

Virkelig verdi for fondene er fondskurser per 31.12.22.
Selskapsporteføljen og kollektiv porteføljen har felles forvaltning.

Note 7: Finansielle eiendeler, forts.

I tusen

Rentepapirer - fordeling per sektor

Sektor	31/12/22
Stat- / statsgaranterte	0,6 %
Boligkredittforetak	13,5 %
Kommune / fylke	7,1 %
Bank / Finans	40,3 %
Industri	38,5 %
Sum	100,0 %

Rentepapirer - fordeling per ratingskategori

Rating	31/12/22
AAA	14,3 %
AA	18,2 %
A	38,0 %
BBB	22,3 %
BB	0,1 %
B	0,1 %
CCC eller lavere	0,0 %
Ikke ratet	6,9 %
Sum	100,0 %

Rentepapirer - 10 største utstedere

Utsteder	31/12/22
Sparebank 1 Sør Øst	3,7 %
Sparebank 1 SR Bank ASA	3,7 %
Nordea eiendomskreditt	3,2 %
Sparebanken Øst	3,1 %
Sparebanken Sør	3,1 %
Sparebank 1 Østlandet	2,9 %
Vegamot AS	2,7 %
BN Bank ASA	2,7 %
Sparebank 1 Boligkreditt	2,6 %
Entra ASA	2,4 %
Sum	30,1 %

Balanseført verdi er virkelig verdi. Virkelig verdi er fondskurser per 31.12.2022.

Verdsettelsesteknikker finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet

Kategori	Selskaps-portefølje/ Kollektiv-portefølje	Selskaps-portefølje/ Kollektiv-portefølje
	31/12/2022	31/12/2021
I	1 186 864	1 333 733
II	1 927 208	2 357 165
III	1 001 072	1 032 237
	4 115 144	4 723 135
I	29%	28%
II	47%	50%
III	24%	22%
	100%	100%

I Kvotepriser i aktive markeder

II Verdsettelsesteknikker (observerbar input) Kategori omfatter instrumenter som verdsettes basert på markedsinformasjon som kan være direkte eller indirekte observerbar. Obligasjoner er klassifisert på dette nivå.

III Verdsettelsesteknikker (ikke observerbar input) Eiendomsporteføljen er klassifisert under dette nivå og verdsettes ved direkte avkastningsmetode.

Note 8: Fordringer på forsikringstakere

I tusen	Sum	Ikke forfalt	Under 30		
			dager	30-60 dager	>60 dager
Fordringer på forsikringstakere	12 178		4 446	2 652	5 080
Andre fordringer direkte forsikring	5 558	76		5 482	-
Ikke forfalt, ikke fakturert forsikringspremie	313 673	313 673	-	-	-
Ikke forfalt, fakturert forsikringspremie	524 875	524 875	-	-	-
Sum fordringer forsikringstakere	856 284	838 624	4 446	8 134	5 080

Premie inntektsføres i henhold til hovedforfall, kunden faktureres i samsvar med betalingsavtale.

Ubetalt forsikringspremie > 60 dager går til avgang og avtalen med kunden kanselleres.

Det beregnes korttidspremie til kunden for den tiden selskapet i henhold til loven må stå ansvar for avtalen.

Note 9: Risikostyring

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen for den enkelte forsikringskontrakt består av sannsynligheten for at forsikringstilfellet inntreffer og av usikkerheten i størrelsen på utbetalingen.

Forsikringsrisiko styres gjennom avsetninger for fremtidige forventede erstatninger på eksisterende kontrakter, prising av risikoelementet i forsikringspremien, og gjennom reassuranskontrakter.

I tillegg styres risikoen via retningslinjer i forhold til hvilke type risiki som selskapet aksepterer i sin portefølje.

Finansiell risiko

Frende bærer finansiell risiko knyttet til forvaltningen av selskapets investeringsportefølje. Gjennom behandlingen av selskapets kapitalforvaltningsstrategi fastsetter styret rammene for kapitalforvaltningen, inkludert rammer for den strategiske aktiva allokeringen.

Finansiell risiko deles normalt inn i tre hovedkategorier; markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Denne finansielle risikoen styres på aggregert nivå gjennom selskapets kapitalforvaltningsstrategi, og på detaljert nivå gjennom utforming av de enkelte forvaltningsmandater.

Markedsrisiko

Markedsrisiko representerer risiko for at et finansielt instruments virkelige verdi vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. Markedsrisiko omfatter tre typer risiko; renterisiko, valutarisiko og annen prisrisiko.

Renterisiko representerer risikoen for at et finansielt instruments virkelige verdi vil svinge på grunn av endringer i markedsrentene. Frende styrer renterisikoen gjennom rammer knyttet til bl.a. porteføljens rentedurasjon. Ved utgangen av 2022 var rentedurasjonen for omløpsporteføljen på 2,3 år.

Valutarisiko representerer risikoen for at virkelig verdi på et finansielt instruments vil svinge som følge av endringer i valutakurser. Frende sikrer det meste av valutarisikoen i porteføljene. Valutaeksponeringen overvåkes til enhver tid, og det foretas valutasingstransaksjoner innenfor rammene av selskapets kapitalforvaltningsstrategi.

Annen prisrisiko representerer risikoen for at virkelig verdi på et finansielt instrument vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. Aksjerisikoen håndteres bl.a. gjennom en veldiversifisert portefølje av noterte verdipapirer både ift geografi og sektorer.

Kredittrisiko

Kredittrisiko omfatter risikoen for at en part i et finansielt instrument påfører selskapet et finansielt tap ved ikke å kunne innfri en forpliktelse. Kredittrisikoen styres gjennom flere virkemidler som bl.a. rammer knyttet til renteporteføljenes kreditturasjon, øvre grenser for eksponering mot navngitte motparter, rammer knyttet til motpartenes rating, samt krav til diversifisering av porteføljen.

Frende foretar minst årlig, sammen med hovedforvalter, en dypere gjennomgang av de enkelte utstederne. Hver enkelt utsteder blir gjennom dette analysert og klassifisert. Rammene for eksponering mot hver enkelt motpart vurderes så på bakgrunn av denne gjennomgang.

Frende sine direkteide rentepapirer og globale rentefond består av investeringer der motparten betraktes som investment grade. Ut over dette har Frende ved utgangen av 2022 omlag 6,2 % av den samlede renteporteføljen plassert i fond med investering i nordiske høyrente obligasjoner.

Note 9: Risikostyring fortsetter
Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift. Frende følger likviditetsutviklingen på daglig basis, og har gode prosesser for å sørge for at selskapet til enhver tid har nok likviditet tilgjengelig til å møte

sine forpliktelser. Frende sin investeringsportefølje består utelukkende av likvide papirer og fondsplas-seringer som vil realiseres ved et likviditetsbehov. Selskapets likviditetsstrategi innebærer at det til enhver tid skal være tilgjengelig likvide midler til å møte forpliktelser ved forfall.

Sensitivitet finansielle eiendeler - effekt på markedsverdi

	31/12/22	31/12/21
10% fall i kurs aksjefond	-62 481	-67 783
1% fall i rentenivå	-56 539	-55 061

Skatteeffekt er ikke hensyntatt i oppstillingen.

Sensitivitetsanalysen er gjort kun for selskaps-/ kollektivporteføljen ettersom endringer i rente og kurs på fond i investeringsvalgporteføljen nøytraliseres ved avsetning til kundefond.

Note 10: Ansvarlig lånekapital

Verdipapirnummer	Ticker	Fra Dato	Forfallsdato	Kupong rente	Utestående
NO0010839731	frende	18/12/2018	18/12/2028	6,12%	425 000

Obligasjonsrenten fastsettes som 3 måned NIBOR +margin. Obligasjonene er uten avdrag. Formål med obligasjonene er at de skal kvalifisere som basiskapital

Note 11: Varige driftsmidler i konsernet

I tusen	IT utstyr	IT system	Kontor-inventar	Eiendom	Sum
Anskaffelseskost 01.01.22	5 099	76 411	-	12 928	94 439
Tilgang	2 890	25 398	446	-	28 734
Avgang	-	-	-	-	-
Akkumulerte nedskrivning	-	2 248	-	-	2 248
Akkumulerte avskrivninger	4 001	46 223	74	3 176	53 473
Bokført verdi 31.12.22	3 987	53 339	373	9 752	67 452
Årets avskrivning	2 097	20 440	74	648	23 258
Forventet økonomisk levetid	3 år	5 år	5 år	20 år	
Avskrivningssats	33%	20%	20%	5%	

IT systemer er kjøpte systemer tilpasset virksomheten. Systeminvesteringene er klassifisert som immateriell eiendel i balansen. Systemene avskrives lineært regnskapsmessig og skattemessig, over antatte økonomiske levetid.

Verdi av kjøpte systemer er vurdert til virkelig verdi ved balansetidspunktet.

Note 12: Fordring konsern Frende Holding AS

	31/12/22	31/12/21
Konsemdrag	111 205	74 121
Utbytte	362 000	382 379
	473 205	456 500

Note 13: Forsikringstekniske avsetninger

	31/12/22	31/12/21
Forsikringstekniske avsetninger i Skadeforsikring		
Premieavsetn.uopptjent premie	1 093 041	1 025 092
Erstatningsavsetning	1 486 078	1 728 550
Sum forsikringsforpliktelse brutto skadeforsikring	<u>2 579 119</u>	<u>2 753 642</u>
Forsikringstekniske avsetninger klassifisert som egenkapital		
Avsetning til garantiordningen	103 000	98 700
Avsetning til naturskadekapital	59 713	18 223
	<u>162 713</u>	<u>116 923</u>
Forsikringsforpliktelse i livsforsikring - kontraktsfaste forpliktelser		
Premiereserve	705 829	571 977
Erstatningsavsetning	689 984	597 445
Tilleggsavsetning	62	4 660
Kursreguleringsfond	-	-
Andre tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	46 221	37 788
Sum forsikringsforpliktelse brutto livsforsikring	<u>1 442 096</u>	<u>1 211 870</u>

IBNR-nivået er styrket for BUF som følge av at et trendskifte mot høyere skadefrekvens har blitt tydeligere, og mindre vekt er lagt på de eldre årgangene i modellene. RBNS-avsetningene for BUF er økt som følge av at vi ser en økende andel meldte skader som faktisk medfører utbetaling. Premiereservene for BUF er økt i solvens II, som følge av endret reaktiverings-antagelse. IBNR-nivået for Uførepensjon er styrket som følge av at vi observerer en høyere mengde etteranmeldte skader enn tidligere avsetningsmodeller tilsier.

Note 14: Annen gjeld

Leverandørgjeld	6 779	9 136
Forskuddstrekk	9 542	9 213
Skyldig arbeidsgiveravgift/ finansskatt	10 285	11 677
Annen gjeld	43 726	19 574
Gjeld trafikksikringsavgift	155 165	150 184
Sum	<u>225 496</u>	<u>199 784</u>
Annen gjeld Frende Holding AS		
Konsembidrag, ikke betalt	50 000	35 000
Avsatt utbytte	334 000	380 000

Note 15: Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Påløpte renter	782	445
Påløpt arbeidsgiveravgift	4 118	4 037
Feriepenger	21 420	21 135
Bonus	16 240	13 077
Skyldig provisjon	39 886	23 967
Avsetninger for forpliktelser	12 941	24 560
Sum	<u>95 387</u>	<u>87 220</u>

Note 16: Usikre forpliktelser

Det er knyttet en betinget forpliktelse til kjøpesumsjusteringer fram i tid dersom forutsetninger lagt til grunn i avtale om porteføljeoverdragelse pensjonsportefølje endres vesentlig fem år etter avtalen er inngått.

Forpliktelsen er ved balansetidspunktet vurdert i samsvar med standard for regnskapsføring av usikrede forpliktelse og betingede eiendeler. Og ut fra sannsynlighetsvurdering er estimert en forpliktelse på MNOK 15 per 31.12.22

Note 17: Skattekostnad

Frende Holding AS		Frende Holding, konsern			
31/12/21	31/12/22	31/12/22	31/12/21		
Årets skattekostnad fordeler seg på:					
0	3 750	Betalbar skatt i årets resultat	166 792		135 913
		For mye/ for lite avsatt skatt tidligere år	1 783		-3 825
0	3 750	Sum betalbar skatt	168 575		132 088
-357	-383	Endring utsatt skatt	-41 733		8 415
-357	3 367	Sum skattekostnad	126 842		140 503
Beregning av årets skattegrunnlag:					
380 952	375 467	Totalresultat før skatt	433 166		666 674
Permanente forskjeller:					
		Ikke fradragsberettigete kostnader	1 410		361
		Realisert/ urealisert under			
		fritaksmetoden	65 661		-87 142
-382 379	-362 000	Endring midlertidige forskjeller	166 932		-20 114
1 427	1 533	Årets fremførbare underskudd			-
-	-	Grunnlag betalbar skatt i			
-	15 000	resultatregnskapet	667 168		559 779
Betalbar skatt i balansen					
	3 750	Betalbar skatt i skattekostnaden	166 792		135 913
	-3 750	Skattevirkning av konsemdrag			
	-	balanseført			
	-	Betalbar skatt i balansen	166 792		135 913
Utsatt skattefordel vedrører følgende					
31/12/21	31/12/22	midlertidige fordeler	31/12/22	Endring 2022	31/12/21
		Varige driftsmidler	-4 566	-335	-4 901
		Justering driftsmidler		-	
-13 958	-15 491	Pensjonsforpliktelser	-32 619	1 781	-30 838
		Forskjell knyttet til overført			
6 997	6 997	pensjonsforpliktelse	6 997	-	6 997
-	-	Sikkerhetsavsetning	105 411	21 083	126 494
-	-	Tap på fordringer	-4 000	4 000	-
-	-	Urealisert verdiendring rentefond	6 059	122 909	128 968
-	-	Gevinst/ taps konto	13 687	2 441	16 128
-18	-18	Fremførbart underskudd	-15 071	15 053	-18
-6 978	-8 511		75 898	166 932	242 830
1 744	2 128	Utsatt skatt forpliktelse	-18 975	-41 733	-60 708
25%	25%	Anvendt skattesats	25%	25%	25%

Note 18: Bundne midler

Pr 31.12.22 hadde konsernet 9 999 (i tusen kroner) i bankinnskudd skattetrekk.

Note 19: Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser Frende Holding, konsern
Ytelsesplan i usikrede ordninger

Selskapet har pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere og utbetaler førtidspensjon fra 65 til 67 år, samt alderspensjon for lønn over 12G.

Selskapet har også avtale med administrerende direktør og utbetaler førtidspensjon fra 62 til 67 år samt alderspensjon for lønn over 12G. Disse ordningene er usikrede og dekkes over selskapets drift.

Den usikrede driftsordningen omfatter totalt 9 personer

Aktuarielle beregninger

Alle pensjonsordningene er behandlet etter IAS 19R. Det vil si at estimatavvik umiddelbart amortiseres og føres mot utvidet resultat. Aktuarberegningene er utført av aktuarer i NIP.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Selskapet har innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte. Det er betalt totalt 17 763 (i tusen kroner) i innskuddspremie for 2022.

	31/12/22	31/12/21
Netto pensjonskostnad		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 632	2 575
+ Netto rentekostnader	618	514
+ Avkastning på pensjonsmidler	-	-
+ Periodisert arbeidsgiveravgift/finansskatt	621	590
= Netto resultatført pensjonskostnad	<u>3 870</u>	<u>3 679</u>

	31/12/22	31/12/20
Beregnet pensjonsforpliktelse usikrede ordninger		
Pensjonsforpliktelse 01.01	38 914	36 670
+ Resultatført pensjonskostnad	3 870	3 679
- Estimatavvik ført mot utvidet resultat	-1 367	-83
Utbetalt pensjon over drift	375	1 352
= Netto pensjonsforpliktelse	<u>41 042</u>	<u>38 914</u>

Økonomiske forutsetninger:

	31/12/22	31/12/20
Diskonteringsrente	3,00%	1,70%
Årlig lønnsvekst	3,50%	2,25%
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	0%/ 1,5%	0%/ 1,5%
Årlig økning i G	3,25%	2,00%
Forventet avkastning på fondsmidler	3,00%	1,70%
Arbeidsavgift	14,10%	14,10%
Finansskatt	5,00%	5,00%

Aktuarielle forutsetninger:

Frivillig avgang medlemmer over/under 40 år	0-8 %	0-8 %
Uttakstilbøyelighet AFP/ Førtidspensjonsavtale	i. a.	i. a.
Lineær opptjening		
Bransjens tariffgrunnlag utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNO)	K2013/KU	K2013/KU

Note 20: Resultat per aksje

	31/12/2022	31/12/21
Konsernets resultat	305 982	522 140
Antall aksjer	6 760 000	6 760 000
	<hr/>	
Resultat per aksje (kroner)	45,26	77,24

Aksjonærenes andel av aksjekapitalen er uendret etter gjennomførte emisjoner og nedskrivning av aksjekapital.

Note 21: Inntekt på investering i datterselskap Frende Holding AS

Konsernbidrag fra datter	37 084	21 750
Utbytte fra datterselskap	362 000	378 250
	<hr/>	
	399 084	400 000

Note 22: Aksjonærer pr. 31.12.22

Sparebanken Vest	39,58%	2 675 614
Sparebanken Sør	19,94%	1 348 054
Sparebanken Øst	13,03%	880 523
Sparebanken Sogn og Fjordane	9,88%	667 683
Varig Forsikring Nordmøre og Romsdal	2,18%	147 314
Spareskillingsbanken	1,62%	109 397
Haugesund Sparebank	1,53%	103 292
Skudenes & Aakra Sparebank	1,09%	73 612
Flekkefjord Sparebank	0,88%	59 738
Varig Hadeland Forsikring	0,85%	57 644
Søgne og Greipstad Sparebank	0,79%	53 507
Varig Orkla Forsikring	0,76%	51 240
Voss Sparebank	0,72%	48 380
Lillesand Sparebank	0,58%	39 282
Luster Sparebank	0,54%	36 312
Askim & Spydeberg Sparebank	0,78%	52 728
Sparebank 68 grader Nord	0,74%	50 286
Selbu Sparebank	0,72%	48 651
Drangedal Sparebank	0,67%	44 971
Sparebanken Din	0,60%	40 883
Tolga- Os Sparebank	0,57%	38 839
Stadsbygd Sparebank	0,54%	36 385
Aasen Sparebank	0,48%	32 706
Nidaros Sparebank	0,48%	32 706
Ørland Sparebank	0,45%	30 253
		<hr/>
		6 760 000

Frende Holding AS

Aksjer i datterselskaper	Antall aksjer	Eierprosent	Bokført verdi
Aksjer i Frende Skadeforsikring AS*	5 000 000	100%	840 000
Aksjer i Frende Livsforsikring AS	1 750 000	100%	205 000
			<hr/>
			1 045 000

Note 23: Kapitalkrav

I Solvens II balansen verdsettes eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi.

Forsikringsforpliktelser i Solvens II balansen er beregnet til beste estimat av premie og erstatningsavsetning, i tillegg til en risikomargin som reflekterer tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene. Beste estimat på erstatningsforpliktelse er neddiskontert kontantstrøm over forpliktelsens levetid, mens beste estimat av premieavsetningen er definert som nåverdien av ikke inntrufne skader og fremtidige omkostninger knyttet til løpende forsikringsavtaler. I disse beregningene inngår blant annet antagelser om fremtidige skadeprosenter, kostnadsprosenter og avgangsprosenter.

Forsikringsforpliktelser i regnskapsbalansen er ikke opptjent premie som følge av periodisering av forfalt premie etter pro rata prinsippet, samt nominell erstatningsavsetning tilsvarende skadetilfeller inntruffet, men ikke oppgjort på balansetidspunktet. Premiereserver i Liv utgjør nåverdien av forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler.

	Solvens II balanse 31.12.2022	Solvens II balanse 31.12.2021
(i tusen)		
Eiendeler i balansen	7 005 496	6 992 900
Mer-/ mindre verdier	-1 010 202	-885 939
Sum eiendeler solvens II balansen	5 995 294	6 106 961
Beste estimat inkl risikomargin forsikringsforpliktelser		
forpliktelser	2 911 355	2 858 905
Utsatt skatt forpliktelser	63 504	82 464
Andre forpliktelser	1 115 941	1 102 356
Sum gjeld solvens II balansen	4 090 800	4 043 725
Fradrag forventet utbytte	350 000	380 000
Basiskapital 1	1 468 444	1 620 733
Tellende del ansvarlig lån	425 000	425 000
Annen kategori 2 kapital	86 050	62 503
Basiskapital 2	511 050	487 503
Ansvarlig kapital under Solvens II	1 979 494	2 108 236
	Solvens-kapitalkrav	Solvens-kapitalkrav
Operasjonell risiko	93 356	85 897
Markedsrisiko	671 825	817 417
Motpartsrisiko	23 994	20 119
Forsikringsrisiko	894 398	914 024
Diversifiseringseffekter/ tapsabsorberende evne	-473 230	-508 113
Tapsabsorberende evne	-19 133	
Risikoreducerende effekter av utsatt skatt	-63 504	-82 464
Kapitalkrav	1 127 706	1 246 880
Solvensmargin	176%	169%
Minstekapitalkrav	505 503	495 112
Margin minstekrav	311%	347%

Til generalforsamlingen i Frende Holding AS

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Frende Holding AS, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Jon Haugervåg
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)